

VOMI

**VERENIGING
OUD MILITAIREN
INDIËGANGERS**

SOBAT

7e jaargang - februari 1992 - nr. 21

L.S.,

In 1988 onthulde Z.K.H. Prins Bernhard in Roermond het Nationaal Indië-monument 1945-1962. Sindsdien hebben tienduizenden sobars veelal met hun echtgenotes - een of meer keren een bezoek aan dat monument gebracht om er een paar ogenblikken stil te staan bij het grote offer dat zoveel wapenbroeders destijds overzee hebben gebracht. Voor Koningin en vaderland, maar zeker ook voor de orde en rust in die grote overzeese archipel. In 1990 zijn bij het monument nog 18 grote zuilen gebouwd waarop de namen van de 5843 omgekomen Indië-militairen zijn gegraveerd.

De bouw van het monument heeft in totaal rond een miljoen gulden vergeld. Voor het optrekken van de zuilen heeft de Minister van Defensie de helft daarvan op tafel gelegd. Honderdduizenden guldens zijn in korte tijd door de Indië-militairen zelf bijeengebracht. Daardoor is het ook een monument van ons allemaal samen geworden.

De Minister van Defensie heeft ook de zware financiële last van het periodiek groot onderhoud van onze schouders weggenomen. Wat voor de stichting overblijft zijn de lasten van de - wat oneerbiedig gezegd - exploitatie (zoals b.v. de energierekening tot een bedrag van ± f 6000,- per jaar, de kosten van assurantie ad ± f 3000,- per jaar en de kosten van de jaarlijkse nationale herdenking. Om al die kosten te kunnen blijven voldoen vragen wij u toe te treden tot de in de stichtingsstatuten verankerde groepering "Vrienden van het monument". U kunt dat doen door jaarlijks een bedrag (minimaal f 25,-) in de kosten bij te dragen.

Wij stellen daartegenover de belofte, dat wij u periodiek op de hoogte houden van alles wat er rondom het monument gebeurt. En u ontvangt een kleurrijk certificaat dat bevestigt dat u Vriend van het monument bent geworden.

Voor uw hopelijk royale bijdrage zijn wij u bij voorbaat dankbaar en erkentelijk.

Namens het bestuur van de stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962,

Betty de Klerk, secr.

Foto: Nationaal Indië-monument te Roermond

*Elk jaar vindt op 7 september om 14.00 uur
bij dit monument een
Nationale Dodenherdenking plaats.*

Secretariaat:
Mauritslaan 1, 6074 AS Melick, Telefoon 04752 - 2094
Bankrelatie: Rabobank Roermond, gironummer 1049241
rekeningnr. 174174039.

LIEVER NIET IN GROEPSVERBAND? KIES DAN VOOR AURORA PrivacyTours.

Dit zijn individuele doch verzorgde reizen, opgesteld aan de hand van uw wensen en uw reisbudget.

U bepaalt zelf:

- uw vertrekdatum, reisduur en programma
- de luchtvaartmaatschappij waarmee u wenst te vliegen
- de gewenste accommodatie (vanaf guesthouses tot en met wereldklasse hotels)
- het gewenste vervoer en de excursies in uw vakantiebestemming(en).

Bij aankomst op uw bestemming wordt altijd voor uw vervoer en opvang gezorgd.

INDONESIË: Vraag naar onze brochure: "van Sabang tot Merauke"!

Andere AURORA PrivacyTour bestemmingen en brochures:

- Thailand	- USA (vasteland)
- Maleisië	- Hawaii
- Singapore	- Brazilië

HAWAII

16 dagen WAIKIKI, per persoon al vanaf f 2.685,-
inclusief vliegbiljetten, bloemenhulde bij aankomst, accommodatie in een 2-persoonskamer, lokale belastingen en diensten van onze lokale nederlandsprekende vertegenwoordiging.

LOSSE TICKET VERKOOP

Van iedere luchtvaartmaatschappij en naar alle bestemmingen ter wereld zoals CANADA, AUSTRALIË, NIEUW ZEELAND.

AURORA TRAVEL SERVICE B.V. (ANVR/SGR nr. 1502/IATA)

Clauskindereweg 28-29, 1069 HN Amsterdam. Tel. 0206199377/6199396 (zaterdag telefonisch niet bereikbaar).
Kantooruren: maandag t/m vrijdag 09.00 - 17.00 uur. Zaterdag 09.00 - 12.00 uur.

Inlichtingen omtrent prijzen, dienstregelingen, afvaartdata, enz. worden verstrekt volgens de laatste in ons bezit zijnde gegevens, echter onder alle voorbehoud.
Registratie K.v.K. Amsterdam 147459

Met VAFAMIL op vakantie?

Als U vakantieplannen voor 1992 heeft, dan heeft Vafamil nieuws. De stichting Vafamil laat in december 1991 een nieuwe reisgids verschijnen. Deze reisgids "de Zonnewijzer" staat vol met vakantie-arrangementen, in binnen- en buitenland.

De vanouds bekende touroperators zoals TRANS (het reisburo van de Nederlandse Spoorwegen), SOC (de eerste touroperator die Indonesië als werkterrein koos) en Bustours (die U zonder zorgen naar Uw vakantiebestemming brengt) zijn weer in deze gids opgenomen.

Naast vorengenoemde operators zijn nieuwe vakantiebestemmingen in de **Verenigde Staten van Amerika en Europa** toegevoegd.

Vafamil doet dit in samenwerking met touroperators HOT (Holland Overseas Travel) en Hofstad Tours.

Wat is Vafamil?

Vafamil staat voor Stichting Vakantiefaciliteiten Militairen, en startte in 1963 vanuit de toenmalige diensten Welzijnzorg en O.S. & O. bij de defensieonderdelen.

Het beleid van de stichting wordt bepaald door het bestuur.

Dit bestuur wordt gevormd door leden, voorgedragen door de belangenorganisaties van het militair- en burgerpersoneel van het Ministerie van Defensie.

Vafamil beschikt voor het (gewozen) militair- en burgerpersoneel over zeven middelgrote tot kleine campings en twee uitstekende watersportcentra.

Vafamil is tevens uitgegroeid tot een volwassen reisorganisatie.

Vafamil is een stichting en heeft dus geen winst te maken, quite spelen is voldoende.

Vandaar dat wij er ook in 1992 weer in geslaagd zijn de prijzen concurrerend te houden.

Zonnewijzer

In december verschijnt de nieuwe "Zonnewijzer".

Deze reisgids staat vol met aanbiedingen van campings, bungaloww, hotels en appartementen.

U kunt een exemplaar op de navolgende manieren verkrijgen:

- U wordt **donateur** voor minimaal 115,- per jaar dan krijgt U, naast extra voordelen, de gids gratis thuisgestuurd.

- U vraagt een exemplaar bij het kazernecommando van Uw eenheid o.g. O. & O.-/W.Z.Z. functionaris of het militair tehuis.

Stichting VAFAMIL
postbus 95994
2509 CZ Den Haag
070 - 3187594

OORLOGSGRAVENSTICHTING BESCHERMVROUWE H.M. DE KONINGIN ERE-VOORZITTER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Het aantal bloemleggingen in het Verre Oosten nam opmerkelijk toe.

Bloemlegging en graffoto's (Verre Oosten)

Door tussenkomst van de Oorlogsgravenstichting is het mogelijk om bij graven van Nederlandse oorlogsslachtoffers in het Verre Oosten bloemen te plaatsen. Een annonce over deze mogelijkheid werd geplaatst in een aantal uitgaven o.a. van oud-strijders- en reünieverenigingen, in verband met het feit dat het 50 jaar geleden was dat ons Koninkrijk in de oorlog werd betrokken en de bevrijding 45 jaar geleden.

Hierdoor nam het aantal bloemleggingen ten opzichte van 1989 opmerkelijk toe.

In Indonesië bedroeg het uitgevoerde aantal opdrachten 1439 inclusief 33 kransleggingen namens diverse verenigingen en comité's. (In 1989 bedroegen deze aantallen 926 resp. 27). Op verzoek van nabestaanden werden 936 graffoto's verstrekt (450 in 1989).

Op de Erevelden in Thailand werden 226 bloemstukjes geplaatst, inclusief 2 kransen (in 1989 bedroeg dit aantal 144).

In Hong Kong werden 2 bloemleggingen uitgevoerd.

De kosten van een bloemlegging in Indonesië bedragen f 7,50, met foto f 10,-. Tevens is het nu mogelijk voor de Erevelden in Indonesië kleine kransen te bestellen voor plaatsing bij de individuele graven; kosten -16,- inclusief foto. Grote kransen van f 30,- tot f 50,- zijn bedoeld voor kranslegging bij de monumenten, door comité's en verenigingen.

Voor Thailand kunnen uitstekend eenvoudige bloemstukjes worden besteld. De kosten bedragen f 10,- inclusief een kleine foto.

Bestellingen dienen uiterlijk 8 weken voor de gewenste uitvoeringsdatum in ons bezit te zijn.

De eenvoudigste wijze van bestellen is per giro, onder vermelding van : naam overledene, het Ereveld en de gewenste datum.

Voor Hong Kong, Singapore, Ambon en Birma gelden aparte voorwaarden waarover desgewenst nadere inlichtingen gaarne worden verstrekt.

Wat Birma betreft moet rekening gehouden worden met grote vertraging en zelfs met een tijdelijke onuitvoerbaarheid van opdrachten.

Kleurenfoto's van Erevelden

Overzichtsfoto's van Erevelden in Europa en het Verre Oosten kunnen per giro of telefonisch worden besteld. De prijs voor een foto in het formaat van 18 x 24 cm. bedraagt f 15,- inclusief porto.

Wie nadere inlichtingen wenst kan zich richten tot de
OORLOGSGRAVENSTICHTING
Bankplein 5
Postbus 85981 - 2508 CR 's-Gravenhage
Telefoon 070 - 3541300 - Giro 401.000

Vereniging Oud Militairen Indiëgangers

K.v.K. ARNHEM V. 123191

V.O.M.I.

K.T.O.M. "BRONBEEK"

Velperweg 147

6824 MB Arnhem

7e jaargang, nummer 21

Februari 1992

Jaarcontributie minimaal f 27,50

inclusief 6x per jaar "Sobat"

Ereleden

J.W.J. in den Berken
Mevr. U. Zantinge-Edens

Raad van Advies

Brigade-Generaal der Fuseliers R. Boekholt
adj. in b.d. H.M. de Koningh
Brigade-Generaal b.d. Ridder MWO W. Epke
Kolonel der Fuseliers M. Bevers
Chef Staf "1e Divisie 7 december"
Luitenant-Kolonel L.M. Staffeu
Stafofficier van de Inspecteur-Generaal
der Krijgsmacht
Luitenant-Kolonel der Artillerie b.d.
M.M. Bakker

Dagelijks Bestuur

Voorzitter: J. Dijkema
Vice Voorzitter: G. Determan
Secretaris: G. Determan, Brongrass 68
3068 PB Rotterdam tel. 010-42061308
Bestuurslid: Drs. T. Lantz, Zuylenburg 7,
3904 JT Veenendaal
Penningmeester:
D. Mennens, Lijsterlaan 12
3055 CH Rotterdam, tel. 010-4188239
Postbanknummer 42.39.398
Amrobanknummer 45.8591.300
t.n.v. Vereniging Oud Militairen Indiëgangers
Rotterdam

Ledenadministratie

N. den Hollander
Steringstraat 218, 5343 GL Oss,
tel. 04120-25108

Voorzitter Sociale Commissie

Victor C. Briedé
Van Nijenrodestraat 117, 2597 RL Den Haag
tel. 070-3290158

Redactiecommissie

J.P.C. Rausch
Kon. Wilhelminalaan 387, 2274 AK Voorburg
tel. 070-3957934
R. Geit
nr. 90, 9458 TD Balloo
tel. 05924-1361
J. Zwaan,
Lijzde 45, 1034 KN Amsterdam
tel. 020-6319151

Filmdienst

J. de Wit, Molenbrink 50
2553 GR Den Haag
tel. 070-3977822

Correspondentie

1. Opgeve nieuwe leden, adreswijzigingen en inlichtingen omtrent contributie betalingen te richten aan de leden-administrateur.
2. Zaken, de vereniging betreffende, richten aan de secretaris dagelijks bestuur.
3. Kopij: oproepen, ingezonden stukken en afdelingnieuws richten aan redactie J.P.C. Rausch.

De krijgsgevangenen

Een hernieuwde discussie?

Tegelijk met het laatste nummer van "Sobat" kreeg ik voor de eerste keer ook "Wapenbroeders" in de brievenbus (als vertegenwoordiger in het VP). Daarin stond een ingezonden brief over de uitbetaling van wedde resp. soldij aan de in krijgsgevangenschap weggevoerde onderofficieren, korporaals en manschappen.

Ik weet niet of ik er goed aan doe om op de brief te reageren, aangezien ik zelf geen militair was in 1940. Toch lijkt het onderwerp mij op dit moment (50 jaar na dato) voldoende van belang om ons weer eens met die gebeurtenissen bezig te houden, ook al omdat het de redenering in mijn vorig artikel raakt.

Eventuele misverstanden zouden dan de wereld uit geholpen kunnen worden. Misverstanden die mogelijk ook bij mijzelf leven.

Direct na de oorlog zijn er over de krijgsgevangenen wel discussies geweest maar die zijn bij mijn weten nooit tot het einde toe gevoerd. Maar ook dit stukje geschiedenis dient

in het juiste (juridische) kader te worden geplaatst. Het onderstaande is bedoeld om een discussie op gang te brengen. Het is niet bedoeld als een weergave van mijn reeds vaststaande opvattingen.

Laat ik echter beginnen met het in mijn ogen cruciale deel van de brief te citeren.

"Laten we niet vergeten dat de Nederlandse regering in Engeland, aan de overwonnen groep militairen in Nederland, geen opdrachten kon geven. De groep was overwonnen en had zich te houden aan hetgeen de overwinnaar c.q. de bezetter bepaalde.

Dat een groep, die daartoe in staat was, zich aan het bevel van de bezetter heeft kunnen onttrekken, doet aan het recht van de bezettende macht niets af. Bovendien moeten de onderduikers niet vergeten dat het verblijf van de krijgsgevangenen in Duitsland bepaald geen pretje is geweest."

Verder wordt in de brief een vergelijking gemaakt met de burgers die zijn

Vervolg op pagina 2

Kopij Sobat nr. 22 uiterlijk inzenden 29 maart 1992

Vervolg van pagina 1

ondergedoken. En daarbij wordt de vraag gesteld of ook zij dan wegens het derven van ontwikkelingsmogelijkheden en voor het ondergane leed voor een uitkering in aanmerking moeten komen.

Tenslotte wordt dan in vragende vorm een oordeel geveld nl. "Maar hoe kunnen zij die soldij claimen als ze niet in werkelijke dienst zijn teruggekeerd?" Hoewel in de brief veel vraagtekens zijn gezet worden er in die "vragende" zinnen een aantal stellingen geponeerd die mij een onbehaaglijk gevoel geven. De stellingen worden namelijk geponeerd met een vanzelfsprekendheid die mij doen denken aan hetgeen prof. Langeveld in zijn boekje "Op weg naar wijsgerig denken" heeft opgemerkt t.w. "Wanneer wij zeggen 'wat hem als vanzelfsprekend voorkwam' dan drukken we ons eigenlijk onjuist uit, want veelal is hem helemaal niets 'voorgekomen', maar bleef het voor hem verscholen in de vanzelfsprekendheden van zijn kijk op de wereld en het leven."

De vraagstukken die feitelijk aan de orde zijn gesteld, zijn inderdaad gecompliceerd omdat ze geplaatst dienen te worden in de geest van die tijd en in het kader van velerlei achtergronden, opvattingen en meningen. Mogelijk zullen we aan het eind van de discussie moeten constateren "we agree to disagree"

Dat ik schroom heb om deze problematiek aan de orde te stellen ligt eenvoudig in het feit besloten dat ik bij mijn eerste gevangenneming in mei 1943 nog slechts 17 jaar oud was en dat toen het verzet eigenlijk pas in grotere omvang op gang begon te komen. Het 6e Duitse leger onder Paulus was bij Stalingrad verslagen en toen begon het gevoel te komen van het begin van het einde voor de Duitse legermacht. En voor ons opgroeiende jongeren was de dichterlijke oproep van Jan Remco Theodoor Campert toen reeds een realiteit:

*De Rattenvanger van Berlijn
pijpt nu zijn melodie;
zoowaar als ik straks dood zal zijn,
de liefste niet meer zie.
En niet meer breken zal het brood
noch slapen mag met haar
verwerpt al wat hij biedt of bood,
die sluwe vogelaar.*

Ik zal mij er derhalve voor moeten hoeden een oordeel te hebben over zaken van welks dilemma's ik geen persoonlijke ervaring heb gehad.

1. Het ondergane leed

Een oorlog vraagt offers van niet alleen de militairen, maar ook van de burgers. Nu geloof ik dat, mocht het ondergane leed tot "schadevergoedingseisen" leiden, deze eisen alleen maar kunnen worden neergelegd bij diegenen die het leed hebben berokkend. Persoonlijk zal ik het niet wagen de Nederlandse regering c.q. het Nederlandse volk te confronteren met vorderingen over mijn onderduikerstijd en mijn kamptijd. In een vorig artikel heb ik ook aangegeven dat ik het rapport van Drs. v.d. Mei fout vind in zijn probleemstelling. "Langdurig" en "onder moeilijke omstandigheden m.a.w. het ondergane leed, is in mijn ogen geen basis voor een claim. Ik heb daarbij eveneens gezegd dat beide elementen slechts aanleiding zullen zijn tot discussies over "wat is langdurig" en "wat zijn moeilijke omstandigheden."

De opmerkingen van de briefschrijver over de omstandigheden waarin onderduikers, dwangarbeiders, krijgsgevangenen en kampbewoners verkeerden is geen onderwerp van discussie als het gaat om claims die aan de Nederlandse overheid kunnen worden voorgelegd. De claims van de vereniging voor Japanse ereschulden neergelegd bij de Japanse regering, zo mogelijk met steun van de Nederlandse regering, geven duidelijk de weg aan hoe deze problematiek aangepakt dient te worden. Een hulp bij wederopbouw na de oorlog aan mensen, die alles kwijt waren geraakt, is niet gebaseerd op een claim maar op een terechte hulpverlening. De opvattingen van de betrokken briefschrijver met betrekking tot het ondergane leed deel ik dan ook niet.

2. De capitulatie in 1940

Toen in mei 1940 de Nederlandse regering uitweek naar Londen, evenals H.M. de Koningin, werd de bevoegdheid om een overeenkomst tot capitulatie te sluiten in handen gelegd van de opperbevelhebber, de generaal H.G. Winkelman.

Het document, waarin de "Bedingungen für die Übergabe der niederländischen Wehrmacht" belichaamd zijn, is op 15 mei 1940 te Rijsoord door de generaal Winkelman ondertekend. Medeondertekenaar van Duitse zijde was de generaal Von Kuchler.

Door dit wederzijds ondertekende en dus met de rechtskracht van middels een internationaal militair accord overreengekomen voorwaarden, werd de rechtspositie van de Nederlandse militairen voor de toekomst vastgelegd.

Volgens punt 1 van de "Bedingungen"

zou de gehele Nederlandse "Wehrmacht" als krijgsgevangenen gelden, dus ook voor zover zij op dat ogenblik nog niet feitelijk krijgsgevangenen was.

Wijziging kon in die rechtspositie voortaan alleen worden gebracht door een nieuwe militaire overeenkomst tussen bevoegde autoriteiten van beide oorlogvoerende mogendheden. Een nieuwe overeenkomst is niet tot stand gekomen zodat aangenomen moet worden dat de voorwaarden van het accord gedurende de gehele oorlog hebben gegolden.

Een verslechtering van die voorwaarden betekende in elk geval een schending van het volkenrecht.

3. De overheid

In mei 1937 zijn door de Nederlandse overheid een aantal "Aanwijzingen" vast gesteld, waarin werd bepaald hoe overheidsorganen zich te gedragen hadden ingeval Nederland bezet zou worden. Van de uitvoering van die "Aanwijzingen" is weinig terecht gekomen omdat er onvoldoende bekendheid aan was gegeven.

Het gevolg hiervan was dat na de oorlog geconstateerd moest worden dat:

"Het besef, dat alleen het feitelijk gezag op de bezetter was overgegaan en de Nederlandse regering met de Koningin aan het hoofd de wettige overheid bleef, ontbrak."

En dat besef schijnt tot op de dag van vandaag nog steeds te ontbreken.

Het onder de punten 2 en 3 gesignaleerde had tot consequentie dat militairen die naar Engeland probeerden te ontkomen slechts wegens ontvluchting een zeer lichte straf mochten krijgen. Het betekende ook dat diezelfde Nederlandse overheid het recht (en de plicht) had de Nederlandse militairen op te roepen zich niet te melden en desnoods onder te duiken. (Vrijdag 30 april 1943 via Radio Oranje).

En ook in dat geval zou er slechts sprake kunnen zijn van een zeer lichte straf.

Ook hierin verschil ik dus duidelijk met de briefschrijver van mening.

4. De zogenaamde "vrijlating"

Toen de Nederlandse, Belgische en Franse legers verslagen waren stond het Duitse leger voor de taak de grote massa's krijgsgevangenen in kampen op te sluiten, voor bewaking te zorgen en deze massa's te voeden en te verzorgen.

Dit werd door de Duitsers als een grote belasting ervaren en een verspilling van de beschikbare gevechtskracht.

Daarnaast werd door hen overwogen dat volgens de Conventie van Geneve de krijgsgevangenen genomen militairen

niet mochten worden tewerkgesteld ten behoeve van het oorlogspotentieel van de overwinnaar. Zij realiseerden zich zeer wel dat het vasthouden van zoveel krijgsgevangenen in kampen een economie ontwrichtend gevolg zou hebben. Zo lang zij de macht in Nederland in handen hadden was het dus een goede zaak de krijgsgevangenen niet te interneren maar hen normaal aan het economisch leven te laten deelnemen. Dat vroeg geen bewaking, geen kosten van onderhoud etc.

Bovendien kon de Nederlandse economie dan beter worden georganiseerd ten behoeve van de Duitse oorlogsindustrie. Zodra echter het verzet en de sabotage te gevaarlijk zouden worden zou men weer tot internering kunnen overgaan.

In het eerste bericht van Seyss-Inquart aan Hitler over de situatie in Nederland (periode 29 mei/19 juli 1940) wordt deze doelstelling duidelijk aangegeven.

Daarover kan geen misverstand bestaan.

Om te verhinderen dat er van die verslagen legers weer een georganiseerde dreiging zou kunnen uitgaan, moesten ze van hun leiding (de officieren) worden beroofd.

Op een zeer geraffineerde manier werd hier een scheiding aangebracht.

Aansluitend op een sinds de Middeleeuwen geldende gewoonte dat een edelman een vrijwillig gegeven erewoord niet mocht breken, een gewoonte die voor officieren eveneens gold als vallende onder de officierseer, werd aan de officieren vrijlating aangeboden onder het afgeven van het erewoord. Degenen die dat weigerden werden meteen als gevaarlijk beschouwd en werden zonder meer in krijgsgevangenschap afgevoerd.

N.B. Vanuit mijn huidige zicht verdienen deze officieren bijzonder hoogachtung en respect. Onder hen waren de meeste in Nederland verblijvende KNIL-officieren.

5. Het erewoord

Over het afgeven van dit erewoord is later veel commotie ontstaan.

Het was in de Middeleeuwen een onderdeel van het ridder-ideaal dat een edelman zijn eenmaal gegeven erewoord niet mocht verbreken. Het verbreken van een erewoord (of vrijgeleide) is in de geschiedenis dan ook veelal breed uitgemeten. Men denke slechts aan koning Sigismund van Bohemen die in 1414 het vrijgeleide gegeven aan Johannes Hus verbrak, waardoor die op de brandstapel terecht kwam.

Later ontlokte deze gebeurtenis aan Karel V de opmerking "Ik wil niet blozen gelijk Sigismund" toen men verzocht het vrijgeleide van Luther in te trekken.

Ook de Bartholomeusnacht in Parijs hoort bij deze geschiedenissen thuis. Het verbreken van zijn woord werd gelijk gesteld met het plegen van verraad. Deze traditie is in later eeuwen een onderdeel geworden van de "officierseer."

Tot aan de 2e wereldoorlog is het voor de officieren een vaste aanneming geweest dat een gegeven erewoord niet mocht worden gebroken.

"Vrijlating op erewoord" heeft voor officieren altijd een bijzondere betekenis gehad.

Onder bepaalde omstandigheden konden officieren namelijk op erewoord worden vrijgelaten. Meestal was dit het geval als hun omstandigheden (ziekte of anderszins) op humane gronden vrijlating wenselijk maakten. Kenmerkend voor die situatie was meestal dat het erewoord vrijwillig werd gegeven en dat de betrokkene terugkeerde onder de jurisdictie van zijn wettige regering. Die regering had dan evenzeer de verplichting dat gegeven erewoord te eerbiedigen.

De wijze waarop dit begrip werd gehanteerd door de Duitsers heeft echter tot veel gewetensconflicten geleid. Deze ervaringen brachten de kolonel b.d. S. Veldmeijer er toe na de oorlog te schrijven:

"Het is van internationaal belang dat het woord van de Nederlandse officier een rots is waar op gebouwd kan worden.

Het moge zijn dat het misdadig optreden der Duitsers verschillende officieren de strakke lijnen uit het oog heeft doen verliezen, voor de toekomst dient te worden vastgesteld, dat dit niet kan worden aanvaard. Het aannemen van de vrijheid door het gegeven erewoord worde verboden."

Het is duidelijk dat hier een man aan het woord is vanuit een lange militaire traditie.

Persoonlijk geloof ik dat hier de situatie anders was dan "in de traditie" en dat ook het erewoord geen eenzijdige nakoming (van de gever) kan verlangen als de ontvanger in strijd handelt met dezelfde militaire traditie. Maar een eenvoudige oplossing is het natuurlijk wel als het wordt verboden. Maar is dat dan geen morele verschraving? Kenmerken van "de vrijlating op erewoord" waren enerzijds de vrijwilligheid en anderzijds het terugkeren onder de jurisdictie van de wettige regering. Dit was in 1940 bepaald niet het geval.

Voor wat betreft de vrijwilligheid moge ik verwijzen naar het "Befehl über die Abgabe der ehrenwertlichen Erklärung" van 9 juli 1940. Het erewoord werd niet vrijwillig gegeven maar werd "gefordert." In feite was het erewoord niet anders dan een loyaliteitsverklaring zoals die later van de studenten werd geëist.

Achteraf ervaar ik het daarom als schokkend als ik naar de foto kijk in de documentaire "Nederland in de Tweede Wereldoorlog" waarop Nederlandse officieren in de rij staan om die verklaring te ondertekenen.

Dat er wegens het afgeven van die verklaring fricties waren tussen de als eersten weggevoerde groep officieren en de later in krijgsgevangenschap afgevoerden, is dan ook zeer wel te begrijpen.

Het gebruik van het begrip erewoord, de weinig duidelijke voorlichting over de betekenis van het wel of niet tekenen en de tijd waarin dit alles plaats vond, kunnen leiden tot de opvatting dat de tekenaren dit niet als culpabel mag worden aangerekend.

Dit laatste in tegenstelling tot de studenten die deze verklaring hebben getekend en na de oorlog van verdere studeren werden uitgesloten.

6. Vrijlating het einde van de krijgsgevangenschap?

Voor velen was in 1940 het een logische gedachte dat de vrijlating ook het formele einde van de krijgsgevangenschap betekende. Het Duitse Wörterbuch des Völkerrechtes zegt namelijk: "Die Kriegsgefangenschaft endet mit der Entlassung." Bovendien wordt door de Duitsers m.b.t. het Nederlandse leger en de officieren van dat leger, bij herhaling het woord "ehemalig" gebruikt. Zou dit het geval geweest zijn dan zou een terugroepen in krijgsgevangenschap een daad geweest zijn die te enen male in strijd zou zijn met de volkenrechtelijke overeenkomsten. Het lijkt mij echter te ver gaan als uit deze terminologie formeel een juridische status zou worden afgeleid. Aan "Entlassung" kan namelijk evenzeer de betekenis worden gehecht "teruggebracht onder de jurisdictie van de wettige overheid." En dit is gewoonweg niet gebeurd. Het woord "ehemalig" daarentegen kan ook in het spraakgebruik gewoon betekenen "niet meer als zodanig kunnen functioneren." Om daaraan ook de formele opheffing van de Nederlandse krijgsmacht te verbinden lijkt mij niet wel verdedigbaar. Bovendien ben ik van mening dat gezien de capitulatie-overeenkomst de status van het Nederlandse leger niet zou kunnen worden veranderd dan met in-

stemming van de daartoe bevoegde instanties i.c. de wettige Nederlandse overheid in Londen (zie ook hierboven onder 3).

Laten we een discussie over begrippen, die in die tijd gewoon niet meer relevant waren, even buiten beschouwing en kijken we naar de feitelijke situatie, dan is "vrijlating" niet anders dan "vrijgesteld van internering."

De Duitsers hadden er alle belang bij om in hun woordkeuze geen problemen op te roepen met betrekking tot de inzetbaarheid van de Nederlandse beroepsbevolking voor de Duitse oorlogsinspanning. Zodra zij de nadruk zouden leggen op een "voortgezette krijgsgevangenschap", zij het zonder internering, dan zouden zij een discussie over de inzetbaarheid uitlokken. Duidelijker dan in de brief van Generaalleutnant von Wuhlisch van 15 oktober 1943 kan het niet worden gezegd: "Ehemalige Dienstpflichtige und ehemaliges Reservepersonal unter dem Offiziersrang haben bei Aufforderung zum Arbeitseinsatz in das Reich das Recht, zwischen diesem oder der Rückführung in die Kriegsgefangenschaft zu wählen."

De gehele exercitie m.b.t. de zogenaamde "vrijlating" was om de Nederlandse militairen zonder fricties dienstbaar te maken aan het Duitse oorlogspotentieel.

Mijn persoonlijke opvatting is dan ook dat vrijlating nimmer de betekenis van ontslag uit krijgsgevangenschap heeft betekend maar slechts een "vrijstelling tot internering." En dit laatste alleen zolang men de facto loyaal was dan wel formeel juridisch een loyaliteitsverklaring had afgelegd.

Het "ontslag op erewoord" is dan ook een grote "fake" geweest. Of men dan nog zijn gegeven woord moet houden? Ik ben het dan ook niet eens met Prof. Mr. Dr. J.P.A. FrancoisVals hij stelt dat "Herstel in de krijgsgevangenschap had eerst plaats na aanmelding."

Zou dit namelijk zo zijn dan zouden degenen die zich niet meldden geen beroep kunnen doen op de Geneefse Conventie inzake "Onttrekking aan krijgsgevangenschap." Dat ze daar wel onder zouden vallen is namelijk bij herhaling betoogd.

Mijn conclusie is dan ook dat de krijgsgevangen geweest zijnde Nederlandse militairen verdeeld kunnen worden in de volgende groepen:

Officieren - niet vrijgesteld van internering - tijdelijk vrijgesteld van internering op grond van het gegeven "erewoord."

Zij die zijn ondergedoken hebben zich derhalve aan internering d.w.z. krijgs-

gevangenschap onttrokken.

Overige militairen die aanvankelijk vrijgesteld waren van internering maar die na mei 1943 zich moesten melden kunnen worden verdeeld in 3 groepen t.w. - vrijgesteld van internering op grond van het bezit van een "Ausweis" - niet vrijgesteld van internering - geïnterneerd - aan internering onttrokken -.

Het moge duidelijk zijn dat ik mijn betoog in mijn vorig artikel (in "Sobat" van december j.l.) heb gebaseerd op de overtuiging dat het niet aangaat de van internering niet vrijgestelden ongelijk te behandelen. Het feit dat ze volgens de toenmalige regels geïnterneerd zouden moeten worden heeft ze in de situatie gebracht die men kan aanduiden als "onttrokken aan krijgsgevangenschap."

Ik heb met voorgaande gepoogd een juridische basis te geven aan mijn betoog om de ondergedoken militairen als "uit krijgsgevangenschap ontvlucht" te zien en te behandelen. Ik ben evenwel geen jurist en kan mij derhalve voorstellen op bepaalde punten te zijn uitgeleden. Ik laat mij echter gaarne corrigeren.

T. Lentz

In het voormalig Ned. Indië kenden de Indiëgangers geen krijgsgevangenen. Zeker niet "volgens de Conventie van Geneve". Er zijn echter sobats met ons uitgezonden die reeds voor de oorlog (voor 1940) in dienst waren en voornamelijk het kader vormden, vandaar dat de redactie het nuttig vond om het begrip "Krijgsgevangenen" op te nemen in ons blad.

Vlug, veilig en voordelig...

Pensioenen Personeelsleden, van de N.V. Nederlandse Spoorwegen. Mede op aanbeveling van bestuurslid van de V.O.M.I. de Heer Drs. T-Lentz stel ik u voor onderstaande in "Sobat" op te nemen. Evenals het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds heeft ook het Spoorwegpensioenfonds (als trendvolger) de perioden die haar personeelsleden in vaste dienst bij de N.S. als dienstplichtig militair in het voormalig Ned. Indiëdoorbrachten, voor de berekening van de z.g. pensioengrondslag dubbel geteld. Maar evenals het A.B.P. stelde men als maximale einddatum 27 december 1949, de datum van de soevereiniteits overdracht. Een zeer onrechtvaardige besluitvorming, van destijds. Er is al veel over geschreven. Ik was in die tijd ook een "spoorman" en keerde in mei 1950 uit Ned. Indië terug in het Vaderland. Terug bij de spoorwegen maakte ik nog zo'n dikke twintig pensioenjaren vol waarna ik over ging in een andere betrekking. Nu ik de 65 jarige leeftijd bereikt heb, heb ik (gelukkig) nog aanspraak op een z.g. uitgesteld pensioen.

In overleg met ons pensioendeskundig bestuurslid Drs. T. Lentz heb ik het spoorwegpensioenfonds in een vriendelijk briefje verzocht van de door toedoen van de huidige Minister van Defensie aangenomen wetswijziging van 17 april 1991, in de Algemeen Burgelijke Pensioenwet, waarbij voor militairen die in het voormalig Ned Oost Indië verbleven de z.g. tropenja-

ren zijn begrensd door de data van passeren van de keerkring-zowel op de heenreis als op de terugreis, ook mijn pensioengrondslag dienovereenkomstig, te herzien. Het Spoorwegpensioenfonds heeft hierop positief gereageerd! Dus sobats die in dienst van de N.S. zijn of zijn geweest (en waarvoor pensioenpremie is ingehouden) schrijf een briefje aan: Spoorweg Pensioenfonds, postbus 2030, 3500 GA Utrecht. Vergeet niet uw pensioenummer en uw legernummer daarbij te vermelden. Ook voor weduwen kan voor het weduwenpensioen e.e.a. van invloed zijn. Als je de datum van het passeren van de keerkring niet meer weet, is dit geen bezwaar. Het pensioenfonds trekt alle nodige gegevens na, bij het Ministerie van Defensie. Let wel, men moet dus na 27 december 1949 de keerkring zijn gepasseerd.

Nog een kleine wenk. Denk niet, als het maar een korte periode betreft "De moeite niet waard." Blijf optimist. Moet je eens uitrekenen hoeveel die paar guldens per maand er "gekapitaliseerd" uitzien als je 100 jaar wordt. En zou het dan niet om de "knikkers" gaan, ook niet om het spel, maar dan toch zeker om een kleine genoegdoening.

Mocht ik niet duidelijk genoeg zijn overgekomen, ik ben telefonisch bereikbaar onder nummer 01116-1865.

Met vriendelijke groeten jullie sobat,

L. Brink

Kort voor de feestdagen ontving redactie "Sobat" het mededelingenblad van 5-5 R.I. die het bataljon jaarlijks aan de leden toe zendt. Als V.O.M.I. werden we in het bijzonder getroffen door de woorden van de voorzitter van 5-5 R.I. tevens bestuurder van de afdeling Overijssel waar Johan Lonsain een markante verschijning en een zeer gewaardeerde kameraad was. Hoe zeer Johan betrokken was met het verleden en het hedendaagse blijkt wel uit de woorden vastgelegd in het mededelingenblad van 5-5 R.I. hetgeen wij hierbij overnemen.

Van de Voorzitter

Het lijkt nog maar zo kort geleden, dat ik mij ook met een kort persoonlijk woord tot u richtte, maar inmiddels is reeds een voljaar verstreken. Een jaar dat weer zeer bewogen was en waarin de wereldgemeenschap werd getroffen door oorlogen, natuurrampen en terrorisme. De koude oorlog tussen de grote machtsblokken behoort gelukkig tot het verleden, maar nu breken, door de zucht naar onafhankelijkheid van diverse volkeren, gruwelijke oorlogen op kleine schaal uit. Veel onschuldige mensen worden hierdoor van huis en haard verdreven en de vluchtelingenstromen worden zo groot, dat zij de opvangcapaciteit van de westerse landen te boven dreigen te gaan. Een en ander is zo vreselijk in strijd met de gedachte van het feest van Christus' geboorte, dat wij binnenkort weer hopen te vieren. Laten we hopen dat door de Verenigde Naties zoveel druk kan worden uitgeoefend, dat aan al deze ellende een eind komt. Uit ons blad mag blijken, dat binnen 5-5 R.I. weer diverse activiteiten zijn ontwikkeld, die de onderlinge banden weer hebben verstevigd. Wij zijn verheugd, dat wij als reüniecommissie waar nodig bijstand en bemiddeling hebben kunnen verlenen. Sinds enige tijd weet ik, dat ik ongeneeslijk ziek ben. In verband hiermede heb ik enorm veel blijken van medeleven ontvangen van bataljonsgenoten in de vorm van telefoontjes, kaarten, brieven, bloemen en fruitmanden. Langs deze weg wil ik iedereen hiervoor hartelijk bedanken. Ik wil besluiten met u allen boven alles een goede gezondheid toe te wensen.

Sobat Johan Lonsain is op 24 december 1991 overleden waarvoor door de

voorzitter Overijssel, Evert Vaartjes, een laatste groet werd uitgesproken elders in ons blad. Hij moge ruste in vrede.

In Memoriam Johan Lonsain, bestuurslid V.O.M.I. afdeling Overijssel, overleden 24 december 1991.

Met grote verslagenheid hebben wij kennis genomen van het overlijden van onze vriend en sobat

JOHAN LONSAIN
5-5-RI

Bestuur V.O.M.I.
Vereniging Oud Militairen
Indiëgangers, afd. Overijssel

December 1991
Almelo

Als bestuur van de "Vereniging Oud-Militairen Indiëgangers", afdeling Overijssel hebben wij afscheid genomen van een man, die niet alleen een voortreffelijk bestuurder was, maar ook een echte vriend, een sobat in de ware zin des woords.

In de luttele jaren van ons bestaan als vereniging is er een hechte band gegroeid door zijn bestuurlijke kwaliteiten, waarin Johan, naast zijn enorme inzet voor zijn eigen onderdeel 5-5 R.I., een groot aandeel had.

Met hart en ziel was hij de belangen van de Oud-Indiëgangers toegedaan, als mede-bestuurder was hij van onschatbare waarde door zijn heldere en zakelijke kijk op alles wat op ons afkwam en op elke bestuursvergadering was hij dan ook nadrukkelijk aanwezig.

met veel respect en waardering zien wij terug op de periode, die Johan gewerkt heeft voor zijn oude kameraden en hun belangen heeft gediend en waar nodig verdedigd. Wij zullen zijn inbreng, zijn adviezen en zijn vriendschap op onze komende vergaderingen heel erg missen.

Maar ons gemis weegt niet op tegen het uwe, mevrouw Lonsain. Uw man laat een grote lege plaats achter voor u, uw kinderen en kleinkinderen. Ik wens u van harte toe, dat de herinnering aan de vele mooie jaren samen en de wetenschap, dat Johan ook zo veel heeft betekend voor anderen, voor u een bemoediging en kracht mag zijn dit grote verlies te kunnen dragen en verwerken.

De Opperbevelhebber van leven en dood, die Johan heeft opgeroepen, zij u tot troost en sterkte.

E. Vaartjes, voorzitter

Draaginsigne gewonden,

In de laatste uitgaven van de "Sobat" heb ik vele verslagen gelezen van de uitreiking daarvan. Vaak vraag ik mij af, is dat gepraat, verheerlijking allemaal wel nodig, toen wij gewond raakte, werd er niet zoveel lawaai over gemaakt. Het was allemaal een gebeuren in ons dagelijks leven. Dat de Nederlandse regering zo lang de tijd nam om dit uiteindelijk beschikbaar te stellen was ook niets ongewoon, regeringen zijn nu eenmaal zo. Burgemeesters werden ingeschakeld om het een officieel karakter te geven. Wat wisten zij van die tijd af? Sommigen waren nog niet eens geboren toen wij met ons achterwerk en verder, in de sawah's aan het ploeteren waren. Eén burgemeester vond het noodzakelijk om zijn persoonlijke negatieve gedachten hierover bekend te maken. Dit was na een uitreiking.....

John Nivard U.S.A.

Bovenstaande brief ontving de redactie van John Nivard en op sommige punten raakt hij de ziel van vele Indiëveteranen; regeringen zijn nu eenmaal zo, schrijft hij. Die werden circa 7 jaar geleden wakker geroepen door de Vereniging Oud Militaire Indiëgangers, John.

Die ene burgemeester die jij omschrijft had nog een ouderwetse opvatting, in mijn gedachten zag ik twee vuisten die een geweer omklemden op zijn revers. Die tijd ligt ver achter ons en het wereldgebeuren huldigt ook in die kringen een andere gedachtengang waar Nederland niet omheen kan.

Maar John, het vervolg van je brief nemen wij op onder de rubriek "Uitreiking Draaginsigne" omdat er destijds honderdduizenden mevrouwen en mijnheren en kinderen naast de naam Yvonne & Orova waren die uitkeken naar die kerels in de sawah's die niet alleen lichamelijk, maar soms ook geestelijk gewond raakten. Toen kwam nog de bersiapperiode die nog maaaaanden langer had kunnen duren als niet de eerste oorlogsvrijwilligers met het aanwezige K.N.I.L. geen orde op zaken hadden gesteld. De herkenning van die gebeurtenissen bracht ons op de weg van de erkenning, vandaar dat we je vervolgschrijven elders hebben opgenomen. (Zie draaginsigne Gewonden op pagina 6.)

Draaginsigne gewonden

Op verzoek van de vele nieuwe leden, hierbij de omschrijving van het draaginsigne als eerder omschreven in "Sobat" 14 van januari 1991. Voor hen die het niet willen aanvragen is er een regeling om te wachten tot men 3 miljoen leggers heeft gecontroleerd. In die tijd bent u aan uw derde A.O.W. periode toe. Onze vereniging weet daar een betere oplossing voor. Stuur een berichtje aan uw Sociale Commissaris van uw afdeling die hebben goede contacten.

Draaginsigne gewonden

Hierbij een afbeelding van het Draaginsigne. De afmetingen zijn ca. 45x45 mm en het totaal is zilverkleurig. De tekst *Vulneratus Nec Victus* is vertaald Gewond-Niet verslagen. De lauwertak staat voor vrede en overwinning, de eikentak voor moed en volharding. In de hoeken staan de toppen van de Nederlandse vaandels, t.w.v. de Koninklijke Landmacht, de Koninklijke Luchtmacht en van het voormalig Koninklijk Nederlands-Indisch Leger. Hiermee wordt weergegeven dat de gewonden voortkomen uit deze Krijgsmacht delen en tevens hun trouw aan en verbondenheid met Oranje.

John Nivard te Philadelphia U.S.A. ontving zijn "Draaginsigne" als volgt: Toen ik in oktober een telefoontje kreeg van de Consul in Philadelphia, dat mijn "Draaginsigne" aangekomen was en wanneer ik beschikbaar kon zijn voor de uitreiking, was ik helemaal niet geïmponeerd, mijn antwoord was: "Stuur het maar op met de post." Dat was echter niet mogelijk. De regering had daar speciale plannen voor gemaakt. Na verloop van tijd besloot ik het in ontvangst te nemen. In gezelschap van mijn vrouw, dochter, schoonzoon en een paar goede vrienden gingen wij naar de Consul. Wat een verrassing, champagne en een lunch werden ons aangeboden. In haar toespraak onthulde zij dat zij in een Jappenkamp geboren was, hoe slecht de toestand daar was en allen vooruit keken naar de komst van de Hollandse militairen. Op dat moment besefte ik wat er voor mij gedaan werd. Deze uit-

reiking was maar niet zo een gewoon iets. Het was geen speldje omdat men de "Vierdaagse" uitgelopen had. Hoe belangrijk dit ook is voor hen die daar aan deelgenomen hebben.

Mevrouw Yvonne I Orova, bedankt voor uw tijd en presentatie. JOU MADE MY DAY.

P.S. Drs. D.F. van der Mei.

Mijn oprechte dank en respect voor uw harde werk.

w.g. John Nivard

"Sobat" ontvangt uitgebreide en korte berichten over de uitreiking van het "Draaginsigne Gewonden." Wanneer sobat M.N. Peper uit Heiloo het Draaginsigne Gewonden ontvangt uit handen van loco-burgemeester mevrouw J. Wuijster te Heiloo, omdat hij op 10 januari 1949 gewond raakte toen hij met het legervoertuig dat hij bestuurde op een mijn reed, neemt een vlugge lezer dit als kennisgeving aan. De spanningen waarin de gemiddelde militair zijn diensttijd dagelijks volbracht moet je hebben ondervonden en als dat uitmondde in verwondingen moest de man dat zelf met zich meedragen. Door mijnen en bommen werden vele sobats getroffen, velen zelfs dodelijk. Velen van die gewonden zullen zich nog goed herinneren hoe moeilijk toen de verbindingen met thuis waren en waarbij vele malen contacten werden gelegd door mevrouw H.T. Spoor-Dijkema, de echtgenote van "Onze Generaal."

Mevrouw Spoor bezocht doorlopend de hospitalen had met velen persoon-

lijk contact en kon vaak de familieleden op de hoogte stellen van hun dierbaren. Er waren ook veel dappere kerels bij die met gevaar voor eigen leven een sobat uit handen van de tegenpartij wisten te houden. Als uit een patrouille van enkele tientallen, steeds weer één sobat naar voren gaat om die kameradenhulp te verlenen dan werd daarvoor geen onderscheiding verleend, dat was dagelijks werk. De "massa" van de bevolking deed daar niet aan mee, die waren betrekkelijk veilig. Anderen die hun nek uitstaken liepen gevaar. Dat gaat altijd zo, zelfs bij vergaderingen voor onze belangen, enkelen komen daar voor op, anderen luisteren en maken slechts deel uit van het decor.

Burgemeester J.B.S. ter Veer van Moergestel reikte de draagmedaille uit aan sobat J. Swinkels, ter plaatse in zijn woning in aanwezigheid van de bestuursleden A. v.d. Wetering, A. Vos en D. Schelfhout van het bestuur Oost Brabant en Dolf Mennens van het bestuur Bronbeek.

Bescheiden als Jan is wenste hij dit met zo weinig mogelijk ruchtbaarheid te doen plaatsvinden. Als lid van de 32e Hulpverbandplaats van de Geneeskundige troepen kwam hij onder vijandelijk vuur te liggen bij het onschadelijk maken van een trekbom en raakte ernstig gewond. Jan was al vroeg op het

Op 3 oktober 1991 werd aan sobat Bart van der Kraan door een funktionaris van de Nederlandse Ambassade in Toronto Ontario Canada. Bart Kraan, geboren 1925 te Haastrecht, O.V.W.-er, diende bij de eerste Para-Commando's en werd ernstig gewond tijdens de tweede politioenele actie op Sumatra. Hij herkende zich op de foto in "Sobat" 19 van oktober 1991, derde van rechts.

veteranenpad getuige het feit dat hij medeoprichter was van de plaatselijke Vereniging Oud Indiëgangers, aldaar bekend onder de afkorting, V.O.I.G. In 1990 ontving hij hiervoor wegens het 40 jarig bestaan van de vereniging de "Orde van Oranje Nassau" in zilver en werd hij benoemd tot erelid van die vereniging.

Uit de toespraak van burgemeester ter Veer, bleek duidelijk, dat deze zich zeer in de problematiek van de veteranen had verdiept en goed op de hoogte was. Opmerkelijk was het slot van zijn toespraak waarin hij zich als lokaal bestuurder volledig schaarde achter de uitspraak van de Minister van Defensie R. ter Beek tijdens diens rode op 7 september 1990 te Roermond, "Nederland is bij de opvang van veteranen in gebreke gebleven" (MEA CULPA). In een slotwoord dankte Jan allen voor de belangstelling waarbij hij in het bijzonder de grote kameraadschap memoreerde in het persoonlijk vlak vooral van zijn "Indiëmaatje" sobat A. Vos. De aanwezigen bedachten mevrouw Swinkels voor het gastvrije onthaal (dat was Brabants, dus goed) met een bos bloemen en de redactie dankt sobat H. v.d. Aa voor zijn verslag over ons trouwe lid Jan Swinkels.

Door burgemeester Dr. J. van Kemnade van Eindhoven werden op 2 december 1990 vier draaginsignes uitgereikt aan onze sobats A. Piel, J. Jannes, F. Mattheussen en L. van Aspert. Naast de genodigden waren aanwezig de landelijk voorzitter J. Dijkema, de voorzitter Oost Brabant J. Weck en A. v.d. Wetering. Bij de groep veteranen die door Z.K.H. Prins Bernard het draaginsigne uitgereikt kregen bevonden zich veteranen van 1940, het verzet en Indiëveteranen. Een hunner, sobat J.P. Waalwijk van Doorn uit Dordrecht was hierbij mede aanwezig en we hopen binnenkort zijn belevenissen te kunnen lezen in het door hem uit te geven boek.

Een bijzondere beleving voor de groep van negen, die als veteraan het draaginsigne in ontvangst mochten nemen van de "Generaal Veteraan."

Bij kampong Sidoeradja op 30 maart 1949 raakte sobat Heyboer gewond tijdens een kruisvuur van vijandelijke mitrailleurs (de tijd van z.g. "pelopers" was al lang voorbij), een naam die in 1945 en 1946 bestond, maar later veranderde in geregelde T.N.I. troepen waar tegen gestreden werd. "Mee doen aan een gewapende strijd is een ervaring die in het leven van een veteraan een bijzondere plaats in neemt en er ligt voor de gehele samenleving een taak om de veteranen het respect en de

Z.K.H. Prins Bernard, sobat en mevrouw J.P. Waalwijk van Doorn uit Dordrecht.

erkenning te geven waarop zij recht hebben" aldus burgemeester H.J.E. Bruins Slot van Ridderkerk. Cor Heijboer ontving aldus zijn draaginsigne en de vereniging vier nieuwe leden door zijn tussenkomst. Gefeliciteerd en bedankt sobat Heijboer. Wij zijn al blij als ieder lid één lid aanbrengt, Jij bracht er vier binnen onze gelederen. Van Ridderkerk gaan we naar Hilversum waar burgemeester J.G. Kraaijeveld-Wouters het insigne uitreikte aan de sobat's L. Gehner, H.G. Alberts en H.M.J. Hendriks. De eerste raakte gewond bij de Duitse inval in 1940, de laatsten respectievelijk in 1947 en 1949 toen zij in het toenmalige Ned. Indië op een landmijn reden.

De reacties op het in ontvangst nemen getuigen eerder op een blijk van erkenning en een gevoel van dankbaarheid dat men deze periode heeft overleefd. In dat kader bezien, allen gefeliciteerd met het ontvangen "Draaginsigne Gewonden."

Op 6 februari j.l. werd aan het VOMI-lid H. Drost uit Aalden op het gemeentehuis te Zweeloo het "Draaginsigne Gewonden" uitgereikt door de burgemeester. Hierbij valt aan te tekenen dat de burgemeester een zeer goede - de veteranen waardig - toespraak hield.

Op 7 februari werd vervolgens het "Draaginsigne Gewonden" uitgereikt aan een tweetal VOMI-leden t.w. de heren H.W. Joersen uit Erica en J. Peter uit Emmen. Dit werd gedaan door de burgemeester van Emmen, de heer T. Lensen. Ook hier werd door de burgemeester het belang van de uitgereikte onderscheidingen onderstreept.

Bureau Dienst Post Actieve Militairen aan de Kalvermarkt bij het Ministerie van Defensie verricht veel werk voor de veteranen. Een gebouwencomplex waar je vier uur lang kan rondlopen voor je alle gebouwen gangen etc. hebt gezien.

2800 Sobats hebben daar hun formulier ingediend. 1150 Draaginsignes zijn inmiddels uitgereikt waarbij 40 aan oudmilitairen in het buitenland. Getalpen zeggen niet veel, toch wilden we het graag weten. Hoe vaak lezen we niet dat er weer een schip met gewonden was vertrokken met minder of veel leed. Nu begint zich pas af te tekenen dat er naast de sobats die we achter hebben moeten laten de anderen veel aandacht verdienen. Ieder insigne is een stuk erkenning van de INDIE MILITAIRE in het algemeen en van de gewonde in het bijzonder.

8 Veld-Artillerie

Het ledenaantal is met jullie en door jullie van 8 V.A. in het afgelopen jaar gestegen, dus een kroon op het werk. Ook het komende jaar zijn onze verwachtingen hoog want als de afdeling Zuid Holland Noord in een jaar 150 nieuwe leden kan werven moeten er dit jaar, wanneer ieder zich daar voor inzet landelijk minstens duizend leden ingeschreven kunnen worden. Onze V.A. vrienden in het buitenland krijgen de "Sobat" ook toegezonden omdat wij menen dat ze er bij horen. Van hun zijde is er grote belangstelling om op de hoogte te blijven van de veteranenorganisaties. Huis aan huis werving is te omslachtig, maar zo af en toe patrouilles uit te zenden voor de ledenwerving stellen we zeer op prijs.

J. Ausma

Ir. Boele met zijn medewerkers. Uiterst rechts, majoor Boele met de toenmalige vaandrig Gigengack

De werkplaats leverde ook voetballers. Hier ging het om de eer. Waar vindt je dat nog?

Purwakarta

Purwakarta was een bedrijvig plaatsje op West Java. De Staf van de 2e Inf. Brigade van de kolonel Uylenburg was er gevestigd, verder 3 I.B.W. maar ook Sobat Hammelburg die voor de veiligheid diende te zorgen. Als Bokhorst te hard reed, grote stofwolven veroorzaakte was hij weer client van de M.P., dat gebeurde maar een enkele keer, zodat iedereen aan zijn trekken kwam. Sobat Hammelburg gaat ruim 40 jaar later nog steeds "voorwaarts" maar nu als gewaardeerd lid van "Madjoe" Sobat Bokhorst is een verwoed verzamelaar van Vuurtorens, Watertorens en Molenkaarten via de Corneliusstraat 11 postcode 8602 YA Sneek en hij schrijft graag leden in voor de V.O.M.I. Wat er met de wielen van de nieuwe luxe auto van de Brigadecommandant gebeurde weet de vaandrig Gigengack maar al te goed. Hij deed toen aangifte, kreeg de wielen terug, dat verhaal schrijft hij zelf, hoopt de redactie.

En dan nu onze tropenadviseur.

Tropenadviseur

September 1946 werd ik als tropenadviseur ingedeeld bij de Divisie staf van de 7e December Divisie te Batavia. Al heel vlug kreeg ik een kaart van de I.V.D. die getekend was door GeneraalMajoor H.J.J.W. Dürst-Britt. De bedoeling was de kampementen te controleren op de veiligheid. Dit zelfde moest ik doen bij de 1e, 2e en 3e Brigade.

Na een paar maanden zat ik bij de 2e Brigade te Poerwakarta en kreeg de opdracht de volgende plaatsen te controleren op infiltratie van de T.N.I. Vanaf Krawang - RengasdengklokTjikampek - Tjilamaja - Pamanoeakan tot Poerwakarta. Dit heb ik gedaan tot en met 1949. In Tjilamaja had ik in mijn eentje een post ingericht en kreeg van Overste de Leeuw een peloton om mij te beschermen. Dat deed hij met tegenzin. Hij had hiervoor opdracht naar Priok te gaan om een groep dienstweigeraars uit Nederland op te halen en mee te nemen naar Tjilamaja. De

Overste de Leeuw trok direct zijn peloton terug naar Tjikampek. Na de eerste vuurdoop die zij al vlug hadden gehad, waren het daarna zeer goede soldaten geworden. Intussen had ik ook contact gekregen met de Daroel Islam, die mij vroegen om samen te werken. Dit heb ik gedaan, en vroeg in Poerwakarta voeding en geld voor de D.I. en hun vrouwen en kinderen. Dit werd door Kolonel Uylenburg direct toegestaan. Het was immers voor de veiligheid in dit gebied. De 3 foto's in Sobat nr. 18, bladz. 20 van augustus j.l. waren van de D.I. en afkomstig van Sumatra. Op bijgaande foto die gemaakt is in 1948 te Tjilamaja zit naast mij Kolonel Ali Anwar van de Daroel Islam. Alles wat wij deden ging met toestemming van de Cdt. 7e December Divisie en Kolonel Uylenburg.

H.J. Hammelburg

Sobat Bokhorst verzamelde met zijn break down klanten die gestrand waren

Sobat Hammelburg met Kolonel T.N.I. Ali Anwar

Reünie

De aanwezigheid op de Nieuwjaarsreceptie te Rotterdam van vele leden van de 3e compagnie van 411e Bataljon Garde Grenadiers werd door de VOMI op hoge prijs gesteld. Sobat P. Middelkoop mag wat ons betreft het hele bataljon bij de VOMI onderbrengen. Aanmeldingsformulieren hebben we genoeg. Maar nu de 3e Compagnie van de Garde. De 3e Compagnie van het 411e Bataljon Infanterie Garde Grenadiers houdt haar Reünie op 22 april 1992 in Hotel "Ede West", Nieuwe Kazernelaan 2 te Ede van 10.00 tot 16.30 uur. Opgave worden gaarne ingewacht bij de secretaris van de Reüniecommissie, P. Middelkoop, Eendstraat 1, 3334 TB Zwijndrecht, telefoon 078-123336.

Toon Wijnsouw, Margrietlaan 84, 6713 PN Ede, telefoon 0838013407, de altijd actieve secretaris van 4-2 R.I. organiseert de 5 jaarlijkse reünie (4-2 R.I.) in de Lt. Kol. Tonnetkazerne in 't Harde. Dit bataljon heeft zijn gehele diensttijd doorgebracht op Noord Sumatra waaraan ze ook goede herinneringen hebben overgehouden. De secretaris heeft een uitgebreid adressenbestand maar mist nog een 100 tal 4-2 R.I.'ers. Adres onbekend. Toon wil graag de appèlijst compleet maken. Meldt u bij de secretaris voor hij patrouilles moet uisturen.

De verbindingen tussen Ter Aar-Duiven en Voorburg verkeren in uitstekende staat. Enkele malen werden de lijnen doorgeknipt, meters kabels verdwenen in de smeltkroes, redenen waarom nog niet allen zich konden melden voor de reünie van de Verbindingsdienst 1e Divisie "7 December" die op donderdag 23 april 1992 van 10.00 uur tot 17.00 uur hopen samen te komen in het Walhalla van het opleidingscentrum van de Verbindingsdienst, de Elias Beekmankazerne te Ede.

Kosten f 15,- per persoon overschrijven t.n.v. W. Polman te Duiven, postbankrekening 1184133 met vermelding TREIN of AUTO. Trein passagiers worden afgehaald op het station, auto's kunnen parkeren vlak bij de zaal. Wie door ziekte of anderzins bepaalde voorzieningen behoeven verzoeken wij, dit bijtijds te laten weten. Blijf daarvoor niet thuis!
Adressen voor aanmelding:
Leen van Eijk 01722 - 2705
Wim Polman 08367 - 61838
Cor den Heijer 070 - 3867511.

Tandjung Priok, een naam die we nooit vergeten. De meesten kwamen er aan, sommigen bleven daar of gingen terug. Zo ook de mannen van de 1e Cie D.K.G. die destijds aldaar gelegerd waren. De compagnie houdt een lustrumreünie in de "Rustburcht" te Rotterdam Zuid. Als u het Zuidplein kan vinden ziet u het hotel vanzelf (Strevelseweg). Aan de reünie werken mee enkele Indonesische zangeressen in de klederdracht van diverse eilanden. Er worden enkele films vertoond over Indonesië en we gebruiken zoals ieder jaar een heerlijke Indische maaltijd.

Inlichtingen Jan v.d. Gevel, Aalreep 21, 3192 SC Hoogvliet/Rotterdam, telefoon 010-4162573.

Op naar de reünie van de 1e Cie D.K.G. op 25 april 1992 (zaterdag).

A.5. VELD KL
V-BRIGADE
B-DIVISIE
WEST-EN MIDDEN JAVA
1946-1949

De 5e Afdeling Veldartillerie KL, behorende tot één van "de oudrokkende vulkaaneenheden", houdt op 3 april a.s. haar 7e reünie in de O.O. Mess, Kampement Nieuw-Milligen. Diverse sobats dari tempo dulu zijn nimmer op deze herhalingsoefeningen geweest. Inlichtingen bij G. Flameling, telefoon: 010-4776103 of bij L.P. Legierse, telefoon: 010-4340780.

Mannen van het pionierspeloton van de Ondersteuningscompagnie van 4-9 Regiment Infanterie als jullie sobat H.G. Hendriks, van Brakellaan 91, 1215 PG zoeken dan hebben jullie nu zijn adres. Sobat Hendriks vraagt zich af of er wel eens reünies gehouden zijn door dit bataljon. Dat zal best maar een reünie "nieuwe stijl" is lid worden van een veteranen organisatie b.v. van de V.O.M.I. Trouwens we zijn toch altijd op zoek naar "pioniers." Ze behoeven geen bommen en mijnen meer te ruimen, wij sturen ze graag op stap met een aanmeldingsformulier V.O.M.I. kan nu nog ongewapend.

Belangrijke mededeling

Is deze mededeling belangrijker dan de andere? Feitelijk wel. Bij Tiga-Doea Belas, (3-12 Regiment Infanterie) voor hen die nog geen 3 woorden Maleis spreken, is er op zaterdag 11 april 1992 een reünie. Iemand die we daar nog niet gezien hebben, de Maleis spreken-de hebben we allemaal al, worden daar verwacht. De sobats kunnen zich melden bij sobat C.T. Attema, Ver-stolkstraat 31, 8933 DX Leeuwarden, telefoon 058-134156, aanmeldingen worden gaarne ingewacht. Sobat Cor spreekt 3 talen, Fries, Hollands en Maleis.

De Ondersteuningscompagnie van het 4e Bataljon Garde Regiment Grenadiers is voornemens op woensdag 6 mei 1992 een reünie te organiseren in het militaire kamp Crailo (gemeente Hilversum).

Wij beschikken al over een adressenlijst van onze vroegere "lotgenoten", maar die is nog niet compleet. Hieronder volgen wat namen en legernummers. Hopelijk krijgen wij nog wat reacties.

26.02.13.070 J. Eveleens
26.06.15.014 R. Kruis
26.11.05.104 W. Meek
27.01.17.060 J. Roos
26.02.03.204 A. Slager
26.10.14.178 G.H. van Wijk
26.11.17.170 C.A.L. Zeldenrust
26.10.26.083 F.G.M. Zonderland
25.11.18.140 J.J.J. Hovens
26.11.24.198 J. van Sante

Als het Garde Regiment marcheert kun je dat meteen zien. Keurig in het gelid worden de namen en legernummers opgesteld alleen de militaire kleding ontbreekt nog. Deelnemers neem geld mee, ter plaatse kun je de militaire winkel bezoeken, schoenen, zakdoeken en truien kopen. Haarnetjes waren uitverkocht, worden niet meer gedragen en badmutsen? De meesten dragen er al een!

Melden bij de ondervolgende "commandanten"

A.A.G. de Kom, tel. 01748-12638
Ab Mennenga, tel. 02153-89083
Piet Bakker, tel. 010-4801720
Jan Burlage, tel. 085-451582.

Een militair tandtechnisch laboratorium in de tropen

Op verzoek van enkele collega's in Nederland heb ik vanaf eind 1947 een artikelenreeks in het Tijdschrift voor Tandtechniek geschreven, waarvan ik verwacht dat het interessant kan zijn voor vele oud-Indonesiëgangers die wel eens bij de tandarts zijn geweest en in die tijd een of ander kunstvoorwerp in hun mond hebben gekregen.

Tijdens de reünie van de 7 December Divisie op 21 september j.l. heb ik met een lid van de redactiecommissie afgesproken deze reeks voor publicatie in "Sobat" ter beschikking te stellen.

Ik wil beginnen u een overzicht te geven van een militair tandtechnisch laboratorium te velde. Een laboratorium, zoals wij die in Holland kennen, kennen wij hier niet. Het doet mij terugdenken aan de tijd, dat wij in ons beroep voor vele vraagtekens gepluust werden, het gasloze- en materiaalschaarse oorlogstijdperk. Wij moesten ons toen in alles behelpen, maar wij kregen het toen voor elkaar! Zo zien wij ons hier voor ongeveer dezelfde moeilijkheden gepluust met het

verschil dan, dat wij hier geen vast verblijf hebben om ons werk te kunnen doen. "Mobiel" kan men ons nu ook niet noemen, doch wel... zwervers. Ja, zwerfende tandtechnici zijn zij, die in hun vak opgeroepen, hun plichten in "Jan Oost" moeten vervullen.

Ach, wij waren er enigszins op voorbereid toen wij op 29 oktober 1946 ingedeeld bij de 1e Compagnie Tandheelkundige Troepen der 7 December Divisie, met de Nieuw Holland ons vaderland verlieten. Gelukkig zagen wij de tijd die ons te wachten stond, niet al te somber in. Onze zwerftocht was op 27 november 1946 begonnen in Batavia en daar zitten wij nu in Garoet, na meer dan één jaar tropendienst aan een "gestunt" schrijfbureau als werktafel, ons lege tandenkastje in de hoek, onze uitrustingskoffers tegen de muur, voor ons vele afdrucken, opstellingen en reparaties en denken aan de tijd die achter ons ligt. Wij denken aan ons

drie maandelijks verblijf in Batavia, waar wij ten huize van een particulier tandarts, goede werktafels e.a. hadden. Gasvoorziening hadden wij niet en wij behielpen ons met ons zeer geliefd geworden spirituspitje. Veel hadden wij te werken, dagen achtereen in een stad met een voor ons heet klimaat. Materiaal hadden wij in overvloed en, uitgezonderd de spiritusvlam, was het werken zo gek nog niet. Toen kwam voor velen in onze compagnie verandering in de situatie. Wij werden verdeeld in teams; tandartsen moesten naar de buitenposten; assistenten, administrateurs en chauffeurs gingen mee en waarlijk, ik zou het bijna vergeten, ook mijn collega en ik moesten met wasmes en vijl gewapend, de reis naar het onbekende meemaken.

In een dentallorry - een 3-tons vrachtauto, aan alle kanten voorzien van rode kruistekens, als behandelkamer voor de tandarts en werkkamer voor de technici, volgeladen met onze tandheelkundige-, tandtechnische- en persoonlijke uitrusting, moesten wij in de auto een plekje zoeken om ons de reis zo aangenaam mogelijk te maken.

Ik zie mij in gedachten nog hangen tussen de bagage; de schokken opvangend van de auto en tegelijkertijd halsbrekende toeren verrichtend om de bagage op haar plaats te houden.

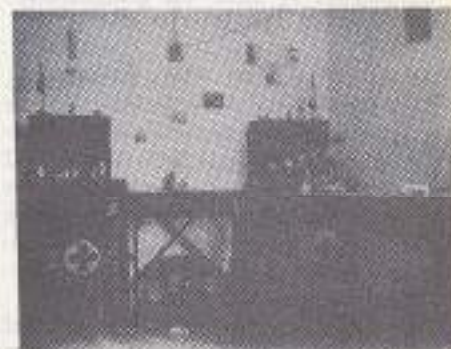
We passeerden Buitenzorg, de Poentjak werd "genomen" waar wij afdaalden in de diepte over een kronkelende en slechte weg.

In Tjandjoer gekomen, waar wij op 21 maart 1947 werden gedetacheerd bij 8 R.V.A., konden wij gelukkig de stijf geworden ledematen strekken en daar zaten wij dan in de ons toegewezen "villa". We hadden geluk want juist enkele dagen daarvoor hadden de technici van de "W-Brigade" dit huis verlaten en hadden de tafels laten staan. Om te kunnen werken moest er veel worden gedaan om onze kamer op een laboratorium te doen lijken.

Even poseren tussen Bandung en Garut januari 1949.

Twee dagen werken en wij konden zeggen: "Ziehier ons laboratorium". Veel tijd om te denken, hoe gemakkelijk een laboratorium, vergeleken met Holland, in elkaar te draaien was, hadden wij niet, want het werk stroomde letterlijk binnen. Het leek wel of onze sobats in Holland nooit naar de tandarts waren geweest. Wij hebben ons moeten beperken tot het maken- en repareren van kunstgebitten. De luxe, zoals goud-, staal-, kroon- en brugwerk konden wij ons niet permitteren. Langzamerhand zagen wij kans om met de middelen die wij hadden, ook inlays (zilveren vullingen) en andere kunstproducten voor de mond, zoals jackets en kronen, te maken. Maar, toen we ons net een beetje hadden ingewerkt, begon in de nacht van 20 op 21 juli 1947

de politieke actie die een eind maakte aan het vredig samenzijn tussen mijn collega en mij.

Omdat ik in Holland een cursus E.H.B.O. gevolgd had, werd ik tijdelijk ingedeeld als ambulanceverpleger bij de 3e Hulpverbandplaats Afdeling. Mijn collega kon het werk toen alleen wel af want het nieuwe werk stond, tijdens de actie nagenoeg stil en een noodzakelijke reparatie kon in een korte tijd gedaan worden.

Geheel onverwachts moesten wij naar elders vertrekken. Ik was inmiddels weer bij mijn collega teruggekeerd. Onze bestemming was, althans voor ons, een open vraag. De techniekbagage ten spoedigste inpakken was het bevel van hogere hand. Inmiddels behoorden de acties van de 3e Infanterie Brigade Groep, waarbij wij waren ingedeeld, voorlopig tot het verleden, want het gebied werd overgenomen door de 2e Brigade Groep. Wij gingen, evenals alle mannen van de 3e Brigade een onbekende bestemming tegemoet.

Hiermee eindig ik om u de volgende keer mee te nemen naar het vervolg van onze zwerftocht.

(Wordt vervolgd)

Fred Hooisma

Opsporing, aanhouding en bekendmaking verzocht...

Sobat L. Londema uit Rotterdam, destijds behorende tot 1-3 R.I. van de V Brigade reageerde op het verzoek van mevrouw Fien van der Zwan-Thiebou te Andel als volgt:

Aangaande het artikel in de laatste "Sobat" (blz 16/17) over Hr. Ms. "Sumatra" het volgende. Koningin Wilhelmina werd niet door de "Sumatra" naar Engeland gebracht, maar door de Britse torpedojager HMS "Hereward." De "Sumatra" lag bij het uitbreken van de oorlog in Vlissingen en stak reeds de eerste oorlogsnacht over naar Engeland. Wel bracht zij in juni 1940 de Prinsessen Juliana, Beatrix en Irene naar Canada. Een rectificatie in het volgende nummer van "Sobat" (21) lijkt mij zeker op zijn plaats.

Er valt meer te rectificeren zoals b.v. pagina 2 van "Sobat" 20 waar op bladzijde 2 per kolom de onderste regel is weggefallen in het stuk "Stichting Dienstverlening Veteranen. Onder de 1e kolom dient te worden gelezen: Lapré RMWO, die gelijk de "tent" uit Onder de 2e kolom dient te worden gelezen: ontbroken; dat resultaat was er en de ve- Onder de 3e kolom dient te worden gelezen: werd op het materiële gebied slechts een. Voor een goed begrip het gaat hier om de toespraak van de majoor b.d. S. Lapré RMWO. Onze excuses voor deze hiaten.

Sobat Londema eindigt vervolgens met de beste wensen voor het jaar 1992 en spreekt de wens uit dat de VOMI in dit jaar verder zal groeien tot een machtige organisatie van Indië veteranen en dat haar werk en streven met succes zal worden bekroond. 1-3 R.I. werd op 18-12-44 opgericht te Zeeuws Vlaanderen en kwam voort uit Wachtbataljon III (Op 7 november 1944 werd de naam Wachtbataljon III gewijzigd in "Paris

Battalion"). Zij vertrokken reeds op 25-11-45 met de "Johan van Oldebarnevelt" naar Indië om op 14-5-48 met de "Waterman" terug te keren Bron: Hoofddeel II Krijgsgeschiedkundige Afdeling (H.K.G.S.) door J.F.R. van Vogelpoel, Majoor der Fuseliers.

We hopen dat nog vele sobats "van het eerste uur" leden van de "V Brigade" lid worden van onze vereniging.

Om uw geheugen op te frissen, we kenden destijds de volgende Brigades: F. Brigade, U Brigade, V Brigade, W Brigade, X Brigade, Y Brigade en Z Brigade. Johan Prins, op de foto midden met witte broek kwam op bij het Regiment Technische Troepen in de Kromhoutkazerne te Utrecht en was in Indië sergeant-wapenhersteller. Hij vertrok in 1948 met de "Johan van Oldebarnevelt" en keerde in 1950 terug met de "Goya"? Op de foto staan verder van links naar rechts, sergeant van Gulick, Kleef, v.d. Kleij, van Deursen en Donkersgoed. Johan (Jos) Prins is helaas op 11 februari 1991 plotseling overleden nog voor hij zijn levensverhaal had voltooid tot de Indiëtijd. Zijn zoon zoekt contact met sobats, in het bijzonder met de vrienden op de foto voor verdere informatie. Wie kende Jos Prins? Gaarne uw berichten aan Jan Prins, Rederijkershoeve 10, 7326 TH Apeldoorn.

We zoeken niet alleen sobats, soms ook gebouwen die een rol hebben gespeeld in ons leven. Sobat L.P. van Es, Kallenbroekerweg 109, 3771 DC te Barneveld zoekt foto's van gebouwen

en kampementen, hier volgen er enkele. K.M.G. kamp, vroeger Artilleriekamp, Laan Trivelli-Laan Canne. Op een van zijn tekeningen ziet u de poort van de wach van het K.M.G. maar hij wil graag foto's van de gebouwen die daar bij behoren. Nog meer? Daar gaat 'ie dan: Kantoor T.D.T.D.O. (LTD) Staf A Divisie op de binnenvlaats van het stadhuis van Surabaya, Simpang, Surabaya, Toendjoengan Surabaya, Directoraat LTD, Koningsplein Zuid Jakarta. De foto's worden te leen gevraagd voor het kopiëren en worden daarna direct terug gestuurd. De bedoeling blijkt uit de afgebeelde tekening waarvan sobat van Es er velen heeft.

Sobat J.H.F. van Son, Nimrodestraat 113, 6531 LE Nijmegen, tel. 080-557664 zoekt al jaaaaren naar Ad Janse, legernummer 28.01.21.005 van de Verbindingsafdeling V Brigade Surakarta, Ad Janse was een geboren Amsterdammer en sobat van Son was getuige bij het huwelijk van Ad Janse met Gloria Telka Krijgsmann op 20 juli 1949 te Solo. Verder zoekt hij sobats uit de jaren (1946 Bandung) en (1947-1948 Purwokerto) en (1949 Solo). Dat moeten er heel veel zijn. Wij willen een reünie organiseren in 1992. Kom op mannen van de V. Brigade, meldt u aan.

In de buurt van Madioen werd een kampong doorzocht Sobat Meershoek trof daar negatieven aan, ontwikkelde

deze later en zag toen pas naar wie ze liepen te zoeken. Een half peloton van de T.N.I. trof hij op de foto aan die op het onleesbare bord op de voorgrond hadden geschreven: 1 Tahoen Merdeka, Brrr. Wat het laatste betekende weten we niet. Maar de Merdeka is er nu ook al 47 jaar. Ouwe jongens dus. Dat was tijdens de 2e politieactie met K.N.I.L. Infanterie 1. De "georganiseerde" foto gaat terug naar het T.N.I. museum in Indonesië. Koos Rop (Jacobus Rop), Esdoornstraat 38, 9501 GH Stadskanaal, gewoon hebbende te Usquert, zoekt zijn vriend en kamergenoot Gerrit Podt die vanaf 5 november 1946, zeven maanden lang heeft gediend bij de 3e Geneeskundige Afdeling te Eibergen. De wederzijdse betrokkenheid van de Geneeskundige Troepen garanderen dat Koos bericht krijgt over Gerrit Podt.

Jos Hutchison van Heemstrastraat 7, 3971 VP Driebergen-Rsb, telefoon 03438-17667, alle bestuursleden dragen zijn naamplaatje, (bedankt Jos) gaat in februari met een complete "groep" naar Indonesië. Voor zijn vertrek zoekt hij echter nog contact met Bob Cats, sergeant A.M.U.D. die op 20-3-47 met de "Sloterdijk" was vertrokken naar Indonesië. Ons is bekend dat de "Sloterdijk" echter vertrok op 28-3-47 met aan boord 4-3 R.I. terwijl de terugkeer was op 7 februari 1950 met de "Pasteur." We wensen je een goede reis en hopen dat het contact wat je had met de Stichting Dienstverlening Veteranen tot het gewenste resultaat zal leiden. We twijfelen daar niet aan, het is in goede handen.

Onze secretaris van Oost-Brabant, telefoon 040-453943 zoekt de sobats

Plasman, van Haren Cdt, v.d. Wetering, Olthof, Balemans, Harry Ties, P. Liebens, Schoppenhouwer en Renet. Deze mannen staan op een foto uit het boek van de T. Brigade "Tussen sawah's en bergen." Eén hunner, sobat Kwaspas is overleden. het betreft hier de mannen van de 2e sectie, 3e Compagnie van 2-6 R.I. (1947) destijds gelegerd in het kampement Reksoarieten zuid-oosten van Salatiga. Een copie van de foto uit het boek was minder geschikt om over te nemen in "Sobat".

De heer Sakidjan werkzaam als P.T.T. beambte in het Postkantoor te Gombong (midden Java) is op zoek naar het adres van: Korp. Deizer in 1950 in dienst van de Nederlandse Missie en gelegerd in Tjimahi Bloc C (West-Java) 1950. Thans vermoedelijk woonachtig ergens in de Prov. Limburg. Graag contact opnemen met R. Kersch, Holstraat 111, 5654 BN Eindhoven, tel. 040-550262, of A. v.d. Wetering 040-453943.

Soms worden hele elftallen gezocht....

Voetbalelftal van Tjililitan I 1950: R.

Grit, Balloo 90, 9458 TD te Balloo, tel. 05924-1361, secr. reünie-comm. van het 432e Bat. Inf. zoekt naar de adressen van de hieronder genoemde sobats, welke samen met hem van december 1949 tot mei 1950 bij KNIL Infanterie XXVI in het kampement Tjililitan I gelegerd waren. Genoemd onderdeel ging toen over naar de Apris en werd als bewakingsbataljon ingezet in het havengebied van Tandjong Priok.

De gezochte sobats zijn, majoor in 't Veld, luitenant Knolle, sergeant-majoor Versteeg (KNIL), sergeant Kraus (KNIL), korporaal Pullens (KNIL) en sergeant Bouts (KNIL). Op de foto het voetbalelftal van Tjililitan I met o.a. op de onderste rij R. Grit, op de 2e rij de derde van links Thomas Emmelkamp, 4e sergeant Bouts, 5e van links sergeant-majoor Versteeg.

Wie helpt mij?
De redactie helpt! Tjililitan I - Groningen 36, a.s. zaterdag 29 februari te 14.00 uur in het stadion van Balloo. Wedden dat ze zich melden!

De Heer C.H.L. van der Veer, Legernr. 18.12.07.002, 415 R.I.

De heer van der Veer is in 1945-1946 met de Van Oldebarnevelt vertrokken naar Indië. Voor zover bekend, was dhr. van der Veer oorlogsvrijwilliger. Hij vervulde de functie van Sergeant Administrateur.

De Stichting Dienstverlening Veteranen is verzocht, door een vroegere kennis van de heer van der Veer, deze oproep te plaatsen.

Eventuele reacties, gaarne zenden aan: Stichting Dienstverlening Veteranen t.a.v. mev. N. van Tol Maliebaan 83, 3581 CG Utrecht

BATAVIA, 25 OCTOBER 1948. HIER AANKOMST DE KING-KING DE SCHILDMACHT IN DEN NEDERLAND. DOOR DE VELLE BEVOERBERINGEN
ZIJN DE ZE NEDERLANDSE ZOLDATEN VOOR DE WICHT DE NEDERLANDSE WICHT DE VELLE T.D. DAT DE WEDDAG HET MEER JANG DE
172 KIL. ONTMOET SLD DE WICHTEN VAN DE IJAN EN KING WICHT DE ZICH AANKOMST IN DE AKROUVOU KOPERDE TE
WICHTEN VAN DE ZIE DE WICHTEN WICHT (CONZOS NEDERLANDSE WICHTEN) DE KONT HIE KON WICHT HET WICHTEN HET WICHT
WATER HET DE HARE VIT EEN BEDIJ. HET DE HAREN HET WICHTEN WICHTEN DE. L.P. - 5

R. 15 - Koninkrijksmacht Generaal.

20-1-19

Coen Goedkoop zou graag in contact komen met zijn dienstmakker Herman Geertsema (of Goertsen?). Samen kwamen zij op 8 september 1948 voor eerste oefening op in de Isabellakazerne te Den Bosch. Gingen samen naar de KSI te Weert en naar de SROI te Ermelo. Na het ongeluk dat Coen kreeg tijdens het sergeantsexamen gingen hun wegen uit elkaar. Eind augustus 1949 ging Herman als vaandrig naar Indië (via Saksen-Weimarkazerne te Arnhem en Harskamp), maar dit bataljon is op Nieuw-Guinea terecht gekomen. Herman woonde destijds omgeving Arnhem/Nijmegen of in de Betuwe.

Informatie graag naar: Coen Goedkoop, De Oeverloper 133, 8251 HT Dronten, tel. 03210-13017.

De Prins Bernard Kapel

Waren zijn vader en moeder in verband met de hongerwinter vanuit het Westen naar Friesland vertrokken? We weten het niet. Feit is dat op 10 maart 1945 in het Friese Zwaagwesteinde een flinke "jongen" werd geboren die reeds zeer vroeg op zijn eigen benen leerde staan. Of hij af kwam op de affiches, "Wordt Oorlogsvrijwilliger" of dat hij met een kameraad dienstnam bij het leger weten we ook niet. Toch verscheen hij in het jaar 1946 bij een selectieofficier om zich vrijwillig te melden voor uitzending naar Indië. De leuze was toen, "De juiste man op de juiste plaats" en toen de selectieofficier hem vroeg wat hij graag wilde, zei hij zonder aarzelen: "Ik wil graag commandant van een geitenpeloton worden." Toen hem duidelijk was gemaakt wat "satch gambia" betekende in het Maleis was hij gauw uitgepraat. Zo'n peloton was nog voor de uitzending ten dode opgeschreven zodat hij tevreden was met de functie van "Mascotte" bij een bekend noordelijk Bataljon namelijk het 2e Bataljon van het 1e Regiment Infanterie. Het enthousiasme onder dit onderdeel en de gehele Noordelijke bevolking was zo groot dat de Commandant de majoor Hensen na een paar dagen 120 vrijwilligers bij elkaar had om een muziekkorps op te richten dat zowel wat de muzikale als de militaire prestaties betrof een unicum in Europa moest worden. Met de officieren Koedam en de Graaf en feitelijk met de instelling, "Als je wil dan kun je alles" werd na veel werk begonnen met 0 cent, terwijl f 40.000,- nodig waren voor het aanschaffen van de instrumenten. Toen kwam plotseling bij luitenant de Graaf een pracht idee op: "Wij moeten een mascotte hebben." Via de selectieofficier werd Kees de Bock aangesteld. En toen Z.K.H. Prins Bernard, die zich voor alles interesseerde wat met het populair maken van het Nederlandse Leger verband hield, toestemming gaf om de kapel zijn naam te geven, was het volkomen succes van het korps verzekerd.

Sobat's jullie begrijpen het al, het begin van de "Prins Bernard Kapel" met als mascotte Kees de Bock. In verband met zijn afkomst stond hij er op dat de Bock met ck werd geschreven en mijn-

heer kreeg nog een oppasser ook. Hij moest wel de opleiding volgen en die geschiedde op de Stormschool Bloemendaal, niet de gemakkelijkste opleiding. Vier weken lang stond Kees met een touw aan een boom, enkele meters verder namen vóór hem de tamboers plaats die lustig hun trommels bewerkten waarbij Kees onverschillig toekeek en dacht aan het grote werk dat zou volgen. Na deze eerste opleiding volgde de voortgezette opleiding. Lopen vóór de kapel aan een touw, in handen van zijn oppasser. Deze exercitie had hij zo gauw onder de knie dat hij binnen de kortste tijd geheel los liep, plaats voor de tamboers.

Kees de Bock was geslaagd, werd gekleed en onder legernummer 45.03.10.000 werd hij door het Ministerie van Oorlog in de voeding opgenomen. Aldus was Kees onder de krijgstuicht gesteld en ging de kapel op tournee. Zijn eerste succes oogste hij in Denemarken alwaar hij onder de ogen van duizenden toeschouwers en de voltallige Deense pers zijn eerste strafbare feit pleegde, namelijk feitelijke insubordinatie door een Deense kapitein achter bij zijn pantalon te pakken om hem aldus te vloeren. Hij haalde de voorpagina's van alle Deense kranten die dol enthousiast waren over

het optreden van de Kapel met Kees de Bock.

Op een bijeenkomst van illegale werkers maakte hij uit het gelid een schuiver naar voren en rukte de toespraak uit handen van de onthutste feestredenaar. De voorzitter stond met zijn mond vol tanden, de kapelmeester redde de situatie door met de kapel "Lang zullen ze leven" in te zetten. Deze overtreding werd krijgstuichtelijk afgedaan. Na terugkeer ontving de kapel van haar beschermheer Z.K.H. Prins Bernard het verzoek naar Indië te gaan om daar ontspanning te brengen voor "De jongens overzee." De verbintenis van de oorlogsvrijwilligers van de kapel die feitelijk was afgelopen werd door vrijwel het gehele korps spontaan verlengd en aldus werd de kapel ingescheept op het m.s. Volendam.

Vóór Kees aan boord was schopte hij de administratie van de verplegingsofficier nog even in een hoek. Even snuffelde hij over de tafel, vrat vlug twaalf inschepingsnummers op en klauterde aan boord. De officier begreep er niets van, alles klopte zojuist maar Kees deed net of zijn neus bloedde.

Aan boord vrat hij van alles, sigaretten, sigaren en B.Z.K. pruimtabak van de bootman. Als toetje vrat hij de pas klaargemaakte soldijlijst op die de beaalmester noopte om tot diep in de nacht de zaak over te maken.

Tijdens zijn verblijf in Indië trad de Kapel met Kees op zeer veel plaatsen op in de archipel tot groot genoegen van de militairen en de bevolking. Ook volgde een uitnodiging om in de tuin van de Gouverneur-Generaal op te treden. Dat was me een feest, daar zei Kees "U" tegen. Geen wonder, na vijf en twintig borreltjes, vier glazen bier en zeven roomborentjes smaakte ook de gado-gado nog best. Tenslotte was er ook nog genoeg te stelen en van die gelegenheid maakte hij misbruik om onder de ogen van de verbouwereerde djongos nog vier borden zalmzalade te

pikken die keurig schoongelikt achterbleven.

Een verontwaardigde kapitein van de M.P. die klaarblijkelijk lelijk keek naar Kees kreeg tenslotte nog een "kopstoot."

Om dat er voor kopstoten nog geen rode kaarten werden gegeven werd proces-verbaal opgemaakt, wegens feitelijke insubordinatie bij herhaling gepleegd, diefstal van Rijksgoederen en nog meer van dat fraais. Van openbare dronkenschap werd hij vrijgesproken omdat hij het feit had gepleegd in een tuin, niet op de openbare weg en gezien zijn voortreffelijke staat van dienst werd het P.V. door de Verwijzingsofficier ter krijgstuchtelijke afdoening terugverwezen naar zijn commandant.

De alom gewaardeerde Prins Bernard Kapel trad nog vele malen op met Kees die bij terugkeer in de legerplaats na het trompetsignaal "Geef acht" terwijl de kapel de houding aannam, vóór het front van de kapel langs, naar de mandikamer werd geleid voor een bad. Er is nog veel meer te vertellen over de kapel en de bok. De redactie is echter benieuwd hoe het met de leden van de ontbonden kapel verder is gegaan. De belofte van een hoge autoriteit bij vertrek naar Indië dat Kees na overlijden zou worden opgezet in een museum is niet nagekomen. Mogelijk heeft Kees een "afstandsverklaring" getekend, niet onbekend bij vele mannen die jaren van huis waren en niet langer in dienst wilden blijven. Een afstandsverklaring deed dan wonderen. Mogelijk had Kees nog een goede "oude dag", maar wie dat weet zou de redactie gaarne vernemen. Bovendien bestaan twijfels over de herkomst van de foto, welwillend ter beschikking gesteld door de Sectie Krijgsgeschiedenis in Den Haag, maar of het "Kees de Bock" met legernummer 45.03.10.000 is betwijfelen we.

Wie het weet mag het schrijven.

25.08.04.035

Ba n: Wapenbroeders 1e jaargang, nr 46, van 12 december 1946. Foto Sectie Krijgsgeschiedenis, fotograaf van der Linden.

WIM'S MILITARIA'S

Boek/foto/militaria Expos

Postbus 6129-3002 AC

Rotterdam-Netherlands

Tel 010-437 8963

Verkoopt ten behoeve van Sociaal Fonds V.O.M.I. stropdassen en borstemblemen.

Bijna iedere filmvoorstelling met een uitgebreid assortiment mil. emblemen etc.

Nationaal Monument Roermond

Heftig verontwaardigd waren de Indië-veteranen, onze sobats J. v.d. Steen en H. Theunissen uit Herten omdat ons monument te Roermond werd gebruikt door een portretfotograaf uit Roermond voor het maken van b.v. een huwelijks reportage. Zij zagen een foto in de etalage van de fotograaf en vonden de achtergrond voor lachende bruidsparen bepaald onkies. Uiteraard werd contact opgenomen met woordvoerder J.A.C. de Klerk van de Stichting Nationaal Monument die begrip had voor de verontwaardiging. De heer de Klerk verklaarde rechtens het fotograferen niet te kunnen verbieden, het is een openbaar park. Naast de rechtsnormen bestaan er ook fatsoensnormen die naar de mening van de veteranen worden overtreden door de fotograaf. Op 28 november 1991 bezocht sobat Feijken uit Hengelo het monument, die vele familieleden van gesneuvelde bij het monument zagen, dat het monument werkte zoals voor hen bedoeld. Namen van de gesneuvelde werden opgezocht. Je voelt dan zelf dat er een aparte sfeer heerst. Nu de keerzijde van de medaille.

Sedert de oprichting van het Indië monument, bij de prachtige waterpartij van Den Haag kan men dagelijks aanschouwen dat aan de voet van het mo-

nument een schat van bloemen is neergelegd die nagenoeg iedere dag worden aangevuld. Een geste die is ontstaan als laatste wilsbeschikking van een overledene zonder dat hiervoor maar enige afspraak was gemaakt. In de loop der tijden is deze eerbiedige hulde door de uitvaartondernemingen zelf geregeld en worden bloemstukken door de onderneming zonder kosten ter plaatse bij het monument gelegd.

Dat dit ook is doorgedrongen bij het Nationaal Monument Roermond blijkt uit een verslag van de reuniecommissie van 3-8 R.I. luidende: EEN BIJZONDERE GESTE.

Enkele dagen voor de herdenking in Roermond overleed de oud C.S.M. van de 5e Compagnie Jer van Luijk. De vele bloemen, die als laatste eer aan hem bij de crematie de tombe dekten, zijn door de familie na overleg met de organisatie, bij het Nationaal Monument te Roermond neergelegd. Jer was, hoewel hij dat niet altijd liet blijken, nog vaak met Indië bezig. Een periode in zijn leven, die hij moeilijk los kon laten. Deze bloemlegging was een zeer treffende geste, die het comité in Roermond bijzonder getroffen heeft en ten zeerste op prijs werd gesteld. Dit werd onzerzijds eveneens bijzonder gewaardeerd en we konden daarvan op de reünie reeds getuigen.

In overleg met de familie en de uitvaartondernemingen zou de Haagse geste mogelijk kunnen worden overgenomen. We kunnen ons dan nog moeilijk bruidsparen voorstellen die met op de achtergrond de bloemen, op die plaats nog op de foto willen. Op zo'n foto rust geen zegen.

Stichting Dienstverlening Veteranen

Vaak bereiken ons vragen of er reünies gehouden worden door bepaalde onderdelen. Middels deze verzoeken wij alle reüniecommissies van de Koninklijke Marine, De Koninklijke Landmacht en de Koninklijke Luchtmacht tenminste de namen en adressen van twee personen op te geven als vertegenwoordiger van het betreffende onderdeel. De Stichting Dienstverlening Veteranen kunnen we dan beschouwen als een centraal meldpunt terwijl anderzijds deze onderdelen voor informatie bij de SDV inlichtingen kunnen verkrijgen.

Of het onderdeel als organisatie bij de Stichting Veteranen Platform is aangesloten of niet maakt niets uit.

De organisaties die wel aangesloten zijn verzoeken wij hiervan mededelingen te doen in de door hun uitgegeven periodieken.

Adres Stichting Dienstverlening Veteranen, Maliebaan 83, 3581 CG Utrecht.

Voorbeeld: 4e Garderegiment Grenadiers, Ondersteuningscompagnie: Secretariaat A.A.G. de Kom, Oudelandehof 28, 2691 ZD 'sGravenzande, 01748-12638.

A. Mennenga, Rijksweg West 25, 1251 CJ Laren (N.H.), 02153-89083.

Aantal leden: 1 januari 1992 85 man.

E.e.a. dient slechts als voorbeeld.

Stel uw opgave niet uit, doe het nu!

Pastoor Poncke in Ind(ones)ie

De 21ste september 1991 herdacht de "Eerste Divisie 7 December" het feit dat op 1 september 1946 de divisie officieel werd opgericht. Het was een indrukwekkende bijeenkomst. Reeds omstreeks 9 uur in de morgen was het druk bij het station Arnhem. Pendelbussen stonden gereed om de samenstromende oud-militairen van de 7 december divisie naar de Oranjekazerne-Schaarsbergen te brengen. Ze zagen elkaar in de Oranjekazerne, vaak na vele jaren weer terug, de oud-strijders. Enthousiaste begroetingen, verheugde uitroepen van herkenning weerklonken.

Na een kop koffie en het uitwisselen van veel ervaringen en oude belevenissen, toog de massa naar de tribunes waar de officiële herdenking zou plaatsvinden. Het was een nostalgische oproepende ervaring, zittende op één van de tribunes, luisterende naar de goedgemeende toespraken, de duizenden oude mannen zwiingend op de volgepakte tribunes te zien zitten, rij achter rij, een zee van grijze hoofden in de zomerzon. De overlevenden van een vergeten en verguisd leger. Wij, die er destijds deel van uitmaakten, zagen achter de duizenden grijze kuiven en kale hoofden, de jonge kerels weer op onze netvlies verschijnen, die bijna een halve eeuw geleden morrend, kankerend en onwennig, maar bezielde met jeugdige vuur, een onbekend avontuur tegemoet gingen op volgestouwde troepenschepen. Het zou een bang en bitter avontuur worden, vaak drie jaar of langer durende. We dachten tegelijk verbijsterd terug aan al die kameraden/lotgenoten, die niet van deze reis zijn teruggekeerd en we vroegen ons af waar de vele gewonden, invaliden en geestelijk gebrokenen zijn gebleven?

Daar hoor je nog zo zelden iets over. We keken naar de mannen in rolstoelen en op krukken en hun aanblik vulde ons met droefenis over hun verwoeste levens en over het lot van hen, die zoveel hadden gegeven om er niets voor terug te krijgen. Tevens was er de verwondering van de gezonden dat zij er zo goed van waren afgekomen.

Medelijden met de slachtoffers, naast de nostalgie om wat eens was en wat we eens waren, en de verloren jeugd van zovelen, vermengde zich met woede over de miskenning, de verdachtmakingen en het ontorechte beeld die de overheid, de media en de historici van ons, en onze inzet, hadden menen te moeten creëren en vormen.

Persoonlijk kwam bij mij ook weer de herinnering boven van een eerdere herdenking in dit jaar, op 27 augustus, in de Westenbergkazerne te Schalkhaar, waar het Garde Regiment Fuseliers van Prinses Irene haar 50 jarig bestaan herdacht.

Ik zag ook dat weer voor me: De oude Indiëhap stelde zich bataljonsgewijze op voor het regimentsmonument aan het exercitieveld, samen met de mannen van de v.m. Prinses Irene Brigade. De namen van de vele in Indië, Frankrijk, België en Nederland gesneuvelde Irenemannen werden tijdens een plechtig dodenappel afgeroepen. Vele, vele keren klonk het present van de doden. Ze waren weer onder ons. Het werd stil en steeds stiller in de rijen van de overlevenden. Ieder voor zich zag zijn vroegere makkers weer voor zich, waarmee ze vier, vijf decennia geleden in Europa of Indië ten strijde waren getrokken. Menigeen kreeg een brok in de keel. Allen waren ondanks hun weten verbaasd dat het er zovelen waren. Waarvoor, zo vroegen vooral diegenen

die in Indië hadden gediend zich af, zijn al deze jonge levens geofferd?

Op deze vraag werd uiteraard geen antwoord gegeven. Hoe soms indrukwekkend en vol verbale waardering de officiële toespraken ook klonken, het macabere present van de vele gevallen, dat wij zojuist hadden beluisterd, werd er niet minder sinister door. Het offer van de vroegere vriend met wie men lange tijd lief en leed had gedeeld werd er niet zinlozer om.

Het herdenkingsritueel in de Oranjekazerne-Schaarsbergen was een nostalgische oproepende ervaring, evenals die in de Westenbergkazerne-Schalkhaar was geweest.

Later, bladerend in het, ter gelegenheid van de herdenking in Schaarsbergen herdrukte, boek van Alfred van Sprang, "Wij werden geroepen", 'twintig duizend mannen in uniform' uit 1949, herinnerde ik mij, "ja zo dachten we toen, zo leefden we, zo reageerden we op de gebeurtenissen, zo zag het thuisfront ons toen nog. Wat is er veel veranderd. Toen waren zij, degenen die weigerden, de deserteurs, fout. Nu zijn wij, die destijds in opdracht van onze toenmalige regering wel naar Indië gingen, de laakbaren." Ik weet het, Van Sprangs geschiedenis van de 7 december divisie uit 1949 is gedateerd, ademt nog de geest van de eerste jaren na de tweede wereldoorlog, toen soldaten nog werden gezien als nuttige mensen. Het boek doet nu wat pathetisch, wat propagandistisch aan. De stoere knapen, dappere kerels mentaliteit dampert er uit op. En zo dapper, plichtsgetrouw, braaf en vaderlandslievend waren we nu ook weer niet. Maar je wordt toch wel kittelig als je dit, voor het Nederlandse leger in Indië wat al te triomfalistische boek, legt naast b.v. een artikelenreeks uit het NRC/Handelsblad, wat ik kort na de boven beschreven herdenking onder ogen kreeg, getiteld; "Deserteur in Indië, 'de lotgevallen van Poncke Princen', geschreven door ene Wiecher Hulst, waarin we worden getraceerd op een bijna op adorerende wijze geschreven verhaal over de daden van een overloper. In deze voor de oud-militairen-Indiëgangers zeer krenkende artikelenreeks, drie paginagrote hagiografieën betreffende deze deserteur, in successie, gepubliceerd op 17, 21 en 28 september 1991, (notabene dezelfde maand waarin wij onze gevallen en de inzet van de divisie herdachten) wordt de overloper Poncke Princen ons getekend als een held, een idealist en strijder voor de mensenrechten van het goede hout, een koene strijder voor vrijheid en recht, waaraan wij een voorbeeld kunnen nemen. Hij, Prin-

oen, vertelt in deze feuilleton over zijn leven, als vrijheidsstrijder in dienst van de Republiek Indonesië, tegen de Nederlandse kolonialen, de eeuwenlange genadeloze onderdrukkers van de Indonesiërs. Wij worden onthaald op een relaas van Princens heldendaden, de gevaren verbonden aan zijn desertie en overloop naar de goede kant, zijn pogingen een v.m. sobat medeplichtig te maken aan zijn desertie, welke hulp deze kameraad uiteraard voor de krijgsraad zou hebben gebracht. Zijn tekening van de onbetrouwbaarheid van deze kameraad, die de "foute" Nederlandse kant trouw bleef. Wij lezen over zijn prestaties in de Tentara Indonesia. Het Indonesische leger, hoe hij zijn vroegere sobats, de vele contrapartizanen, in hinderlagen lokt en elimineert, en de, zijns inziens, onterechte, als fanatiek gekwalificeerde, vervolging van zijn persoon door de Nederlandse krijgsmacht, in het bijzonder door het KNIL (Koninklijk Nederlands Indisch Leger).

De auteur vergast ons in zijn verhaal verder op de, zijns inziens, edelmoedige daden van de "anti-terreurheid" Princens, zijn strijd voor de rechten van de mens en de democratie in het intussen tot een militaire dictatuur verworpen Indonesië. Het is echt aandoenlijk. Je zou het echt met deze miskende idealist te doen krijgen. Je kunt vanwege de tragiek van dit mensenleven het relaas nauwelijks met droge ogen lezen. Het is alleen jammer voor deze humane strijder voor DE goede zaak, dat verhalen van vele spijtoptanten (mensen die aanvankelijk voor het Indonesische staatsburgerschap hadden geopteerd, maar daar later, t.g.v. de vijandige houding, die de Indonesische overheid tegen deze, meestal voormalige Nederlanders, aannam, daarop terug kwamen en alsnog naar hun moederland wensten terug te keren) over de behandeling die deze, toen ambtenaar op het Indonesisch visabureau geworden Princens, tegen deze ex-landgenoten aannam, een ander, minder rooskleurig en menslievend beeld van deze nieuwbakken Indonesiër vertelden.

Wat een voorbeeld is deze vrijheidsstrijder voor al die gezagsgetrouwe "labbekakken" die in opdracht van hun wettige en democratisch gekozen regering hun "zogenaamde" plicht deden en in Ind(onesië), de strijd aanbonden tegen het arme en onderdrukte voor zijn vrijheid strijdende Indonesische volk. Wat een vooruitziende blik bezat dit humane, zachtvaardige, diep menselijk voelende idool van de hedendaagse media. Leest u eens hoe deze edele vrijheidsstrijder, die de haat en

minachting van zijn 'verblinde' landgenoten trotseerde in dienst van zijn hoge ideaal, in het bivak zijn latere vijanden, destijds nog zijn kameraden, op donkere tropenavonden voorleest uit "Pastoor Poncke." Hoe stichtelijk. Ik kan mij de huiselijke sfeer voorstellen die bij het voorlezen door deze gewezen priesterstudent, uit de lotgevallen van zijn voorbeeld als strijder tegen onrecht en geweld, (Poncke), in het bivak heerste. Uit eigen ervaring herinner ik mij een ex-collega van Princens, als priesterstudent, die evenals onze mensenrechtaktivist, ergens op een post aan de demarcatielijn in West Java, het was eind 1947, elke avond bij het licht van flakkerende olielampjes, opgehangen aan het plafond van een verwaarloosd kamponghuis, tussen tegen, het overal door het dak lekkende regenwater met grondzeilen bedekte veldbedden, een hoofdstuk voorlas, uit een toen vrij populair boek, "Kopstukken" van Godfried Bomans. Intiem hè. Huiselijk. Een soldaat leest voor bij het "haardvuur" als een moeder thuis. Priesterstudenten behouden toch kennelijk iets van hun verzaakte roeping, zelfs als ze de tegenwoordige wereld, in de armen van een vrouw, weer hebben liefgekegen.

Het verschil tussen de Poncke - en de Kopstukken - lezer is echter hun keuze tussen de elkaar beoorlopende partijen. Wie van hen is (was) de ware Nederlander? In mijn artikel "De Overlopers en de Deserteurs" (oktobernummer "Sobat" 1991) signaleerde ik reeds de bewondering voor dienstweigeraars en deserteurs, overlopers en verraders uit en van het Nederlandse leger, in het Nederlands-Indië, gedurende de periode van de politieke actie's 1945-1950. Waarin ik o.a. een artikel aanhaalde uit het "Fries Dagblad." Achteraf gezien realiseer ik mij, dat we eigenlijk nauwelijks iets anders hadden kunnen verwachten van generaties, die sinds 1950, door de overheid en media stelselmatig, in voor ons negatieve zin zijn geïndoctrineerd. Wij wachten echter op de dag dat de geschiedenis zal oordelen en ik ben er van overtuigd, dat het uiteindelijke oordeel van de geschiedenis eerlijker, voor ons gunstiger, zal uitvallen, dan het negatieve geschrijf, over ons oud-militairen-Indiëgangers, door geïndoctrineerde betweters tot heden toe gedebiteerd. Tegelijk ben ik er zeker van, dat de huidige bewleroking van deserteurs en overlopers, die tegenwoordig door Nederlandse ministers en kamerleden worden begroet en gefêteerd, terwijl diegenen die wel naar Indië gingen op zijn best worden doodgezwegen, zonder enig begrip of waardering, eens an-

ders, minder eenzijdig en meer objectief zullen worden beoordeeld. Het lijkt mij onvermijdelijk, dat diegenen die respect opbrachten, de duizenden die hun plicht deden, voor hun land en wettige overheid, de duizenden die bij de vervulling van hun opdracht hun levens gaven, hun validiteit verloren of hun gezondheid verwoest zagen, eens de waardering zullen krijgen, die ze verdienen. Soms bekruip mij echter de vrees dat deze waardering, gezien onze leeftijd, een postume zal zijn. Intussen schijnt er aan de diswaardering geen einde te komen. Steeds weer wordt je als oud-militair-Indiëganger, geconfronteerd met de tot mode geworden negatieve oordelen over het optreden van ons leger in het voormalige Nederlands-Indië. Ze, de media, de zogenaamde deskundige wetenschappers, de overheid en de jonge blagen die het alleen maar weten uit de boekjes, worden het kennelijk niet moe ons, en het Nederlandse volk, in te prenten hoe heerlijk wij destijds hebben gefaald en hoe fout we wel waren. Dit inprenten gebeurde voor de zoveelste keer op 19 december 1991, toen in het Legermuseum te Delft een tentoonstelling werd geopend onder het motto "Inzet in Nederlands-Indië, 1945-1950". Hoewel de expositie zelf enige nuttige indrukken geeft van het leven der Nederlandse strijdkrachten, die in de genoemde jaren in het toenmalige Nederlands-Indië dienden, waren de toespraken weer zeer ontmoedigend. Opnieuw werden de visie's van "wetenschappers" als Van Doorn, De Jong en hun epigonen, weer lovend besproken en de stemmen van de oudstrijders belachelijk gemaakt. De woorden van 'erkenning', die o.a. door onze Minister van Defensie, aan ons adres werden geuit klonken hol en onwaarachtig en riepen in de tent van samenkomst, het klinkt bijna religieus, waar vele oudstrijders meeluisterden, terecht m.i. verontwaardigde reactie's op. De meest door mij gehoorde uitroep van teleurstelling, want je blijft kennelijk toch, tegen beter weten in, hopen, luidde: "We kunnen beter maar stoppen met onze strijd voor erkenning en begrip want men zal wat wij hebben gedaan, toch altijd blijven afkeuren. En hoewel ik mij deze reactie levendig kan indenken, weiger ik toch te geloven dat wij alle moed mogen verliezen. Zelfs het stoten van het kalf tegen de eik zal eens doortrillen tot in de kruin van de boom. Wij hadden geen dank van het "Vaderland" verwacht. Het "Vaderland" wordt bedankt.

Amsterdam, januari 1992,

J. Zwaan

KORPS MARINIERS

"Tinus van der Sijde- straat" - Sprang Capelle

Door een deputatie van 3-14 R.I. werd op 7 september 1991 het naambord "Nies van der Schansstraat" onthuld waarvan een verslag werd ontvangen voor het januari nummer van "Sobat". Daarnaast ontvingen wij het verslag over de herdenking van Tinus v.d. Sijde, die destijds als oorlogsvrijwilliger met de mariniers via Amerika, Malakka in Surabaya belandde. Wegens familie omstandigheden werd zijn verblijf in 1947 kort onderbroken waarna hij vervolgens weer terugkeerde. Na de Indiëtijd vertrok hij in 1950 naar Nieuw Guinea alwaar hij tijdens een patrouille op 3 januari 1951 is verdronken. De onthulling vond plaats in aanwezigheid van de echtgenote van sobat van der Sijde, zijn kinderen en kleinkinderen.

Voor de familie een bijzondere gebeurtenis ter nagedachtenis aan hem die zij lief hadden en in het algemeen een erkenning door een gemeente met een burgemeester die weet wat er onder zijn inwoners leeft.

De sobats J. Ramsteyn, H. van Beek en G. Sterrenberg danken wij voor de door hen verrichtte bemiddeling namens onze vereniging bij het gemeentebestuur van Sprang Capelle.

Heb je deze gehoord?

Tussen de soldaten die zich op 1 oktober 1946 inscheepten op de "Sloterdijk" om in Indië dienst te gaan doen, stond een jonge man, wiens kleding in zoverre afweek van die van zijn wapenbroeders dat hij in plaats van de gebruikelijke "kistjes" een paar onvervalste klompen aan had. Het was de dienstplichtige A.P. Kooljman uit Burgerbrug, bij Alkmaar die-naar hij verklaarde-zich op dit schoeisel het beste thuis voelde. "Ik he' gee' geweer neudlg" zei hij, "a's ze mij wa' wil doen, da' pa'k de klomp, dan gaon ze vezelf wel leupen.

Terugblik en gedenken aan hem die niet meer is.

Soldaat A. van Asperen, 10 Genie Veld
Compagnie
legernummer 28.12.30.603

Het was in negentien negen en veertig, Zo'n twee en veertig jaar terug, Dat hij met vele goede vrienden, ging, om te maken weg en brug. Zij bouwden op wat er kapot was, Zij bleven trouw aan Nederland, Zij dachten ver van die hen lief had, Aan 't Rood -Wit en Blauw- hun vaderland.

Heel lang zijn zij er niet gebleven, Maar spannend was het, overal. En in gedachten bleef hun streven, wij zijn geweest, wij stonden pal. Ook vrienden lieten zij er achter, Dat was voor hun een zware taak. Zij moesten hen daar achter laten, Dat werd voor hen een ere zaak. Zij moesten wel het land verlaten, Voor velen viel dat vast niet mee. De meesten weer naar moeders pappot, Daar verzoenden ze zich dan weer mee, En in gedachten bleef het knagen, Om één keer nog terug te gaan. In herinnering, van zoveel dagen, Nog één keer op die plaats te staan, Op die laatste rustplaats van hen allen, Zij streden en wat werd behaald?

Zij vielen in zoveel getallen, Hun leven, dood, werd mee betaald. En toen na veertig lange jaren, Werd het bij elkaar vergaren. In gedachten was het steeds. Er kwam een reünie dat werd een feest, Want als men ouder wordt in 't leven, Dan wil men een terugblik geven. Die reünie dan, was hun trots, Die lotsverbondenheid na veertig jaar, Stond als een rots.

Herkenning was er heel de dag, Op wat men er terug van zag, en werd er reeds vooruit gekeken, naar weer een keer met allen saam. Uit die gesprekken is gebleken, Zijn we met vijf jaar nog bekwaam? Zo werd het twee jaar, en heel blij, Zette iedereen zijn naam er bij. Maar nu zal het weer zeker wezen, Dat men wel namen zal gaan lezen, Van dat men 't niet beleven mag, Die overdenking, wat men eens zag. Nu schrijf ik dan in mijn verdriet, Ook die soldaat, hij is er niet. Want wat zich door het hele leven spon Is die soldaat. Wat eens in veler jeugd begon Gedenk hen allen in gedachten Die achterblijven doet dat goed Het kan het verdriet verzachten En misschien het weten hoe het veroer moet.

Hoe ouder we worden, hoe meer we gaan terugblikken op ons leven. Daar bestonden mijn man z'n gedachten uit. En zo zal het bij velen zijn.

Mevr. M. van Asperen-Vijfhuizen.

FILMDIENST

Onderstaand de voorlopig geplande
filmvoorstelling in 1992

- 11 februari 14.00 uur, Ger. Gem., Donusstraat 35, Zierikzee
- 18 februari 14.00 uur, Dorpshuis, Langestraat 16, Poortvliet
- 21 februari 19.30 uur, Rest. v.d. Meyden, Felleoord, Bostel
- 25 februari 13.30 uur, Dansschool J. de Graaf, Kievietweg 107, Ridderkerk
- 6 maart 14.00 uur, De Pit, Appelstraat 16, Goes
- 11 maart 13.30 uur, Rustburch, Strevelseweg 760, Rotterdam
- 17 maart 14.00 uur, Party Centrum, De Mient 199, Den Haag
- 18 maart 14.00 uur, Dorpshuis, Dorpstraat, Valthe
- 24 maart 20.00 uur, Geb. Maranatha, Kerkstraat 57, Oud Beerland
- 7 april 14.00 uur, Buurthuis "Trefpunt", Zonneveldweg 55a, Wassenaar.
- 23 april 20.00 uur, Het Evershuis, Spoorstraat 15, Bodegraven
- 25 april 11.00 uur, Kolkzicht, Klokkehuiderstraat 57, Almere-Stad C.
- 12 mei 13.30 uur, Trefpunt, Kade 4, Roosendaal
- 28 maart Reunie 2de Comp. A.A.T. Sobat G.J. de Bruin, Kafmolenweide 27, 3437 XS Nieuwegein, tel. 13432-52407.
- 4 april Reunie verbinding 3de Infanterie Brigade, 7 Dec. P.M.T., Kazerne-
laan, Ede, Sobat J.C.C. Struick, Brasendaal 60, 2553 NC Den
Haag, tel. 070-3976987.

„De Ondersteuningscompagnie”

Mevr. Broekema-Verslijen, Th. Oegstgeest
 Mevr. Klinkhamer, M.J. Boskoop
 Mevr. Klinkhamer-Marequenie Boskoop
 Mevr. Vonk-Gerla, E. Schoonhoven
 Mevr. Buys-de Jong, C. De Lier

en de volgende sobats:

Eijk P.A. van St. Annaland
 Weerd H. de Dordrecht
 Dien A. van Den Haag
 Kleijn J.C. Den Haag
 Heijningen J.Th. van Den Haag
 Riviere J.J. La Gouda
 Takker P.B. 's-Gravenzande
 Poppen J. Harderwijk
 Kamp H. van der Putten
 Mosterd H. Harderwijk
 Roelofs D. Harderwijk
 Vernes A. Zwijndrecht
 Heeren J. Aalsmeer
 Scholtes P.J.A. De Meern
 Werkhoven B.J.C. Voorhout
 Pol R. van de Breda
 Dijk D. van Oud Beijerland
 Aerts P.G. Den Haag
 Schijf A.S. Den Haag
 Bimmel C. Honselersdijk
 Vromen M.J. Zoetermeer
 Hall J.G.W. van Elbergen
 Waanders B.J. Haaksbergen
 Gering J.B. Buurse
 Habraken F. Hardenberg
 Schroder H.B. Langevoen
 Schuurhuis J. De Krim
 Andel J. van Dedemsvaart
 Zwijnenberg J.J. Luttenberg
 Weide B. van der Luten
 Smid H. Hardenberg
 Fledderman H.H. Hardenberg
 Beenen B.J. Hardenberg
 Zwoers G. Hardenberg
 Fuassen M. van De Krim
 Hoek A. van der De Krim
 Melenhorst J.F. De Krim
 Dijk R. van De Krim
 Schooten H. Th. van Haarle
 Zwisselman W. Giethmen
 Vries Jr. Joh. de Geleen
 Gerars O. Lelystad
 Blikman B.J. Emmeloord
 Kramer M. Bant
 Aarts H. Rotterdam
 Kuitwijk J. Zelhem
 Samson J.M. Wijchen
 Berkhout H. Almere
 Borgt P.J. van Maassluis
 Kraan Th.A. Bleiswijk
 Ruit A.C. van de Delfgauw
 Wildt T. van der Breda
 Schutte G.J.A.G. Ridderkerk
 Sis J.P. Moordrecht
 Verboom J. Rotterdam
 Buying A. Rotterdam
 Ridder L. van de Haastrecht
 Lubben G.W. v.d. Vissardingen
 Oosthoek J. Bergschenhoek
 Rossum G. van Spijkensisse
 Rijke A. de Rockanje
 Buitelman J. Papendrecht
 Longeveld H.J. Lisse

We heten de volgende nieuwe leden van harte welkom binnen onze vereniging vandaar dat we ze gelijk hebben ingedeeld bij de "Ondersteuningscompagnie." Door hun lidmaatschap steunen zij de Indiëveteranen, gewoon om dat we bij elkaar horen. De adressen laten we achterwege maar we zijn er van overtuigd dat achter de familienaam en de woonplaats nog veel verborgen zit. In iedere stad, in ieder dorp

Steenvoorde J.P.
 Bussel G.J. van
 De Pree S.M.
 Copier H.C.J.
 Boeve B.
 Vonder B.
 Valkman J.
 Kobussen G.F.
 Exel W.
 Maat R.
 Veenstra S.
 Gerards G.J.P.
 Vermeest R.J.D.
 Hoyen J.A.H. van de
 Uiterwijk-Winkel L.
 Kalter J.
 Anema C.
 Boekstijn A.
 Dijk A. van
 Vrolijk J.
 Haan A. den
 Rooyen J.J.M. van
 Meerhoek T.
 Koet A.
 Liebe-Koning A.
 Buienhuis J.
 Omta K.A.
 Meijering G.
 Veldman R.
 Donker W.
 Sluis H.J. van
 Hoeve W.
 Kaul M.
 Verwoert S.
 Wildriks G.
 Krul W.
 Klok R.
 Hoving J.
 Stens H.
 Vos R.
 Koop N.
 Kolk W. van de
 Stoetman R.
 Dijkstra H.
 Wouters J.
 Boom C. van den
 Elzen Y.D.
 Wassenberg J.
 Spierings A.A.
 Vink J.
 Prins A.P.
 Lenders H.J.M.
 Bunschoten G.
 Kampen L.W.Th. van
 Houtstra H.J.
 Oliekan P.
 Clapthor J.E.
 Manders P.J.
 Everdink Eg. van
 Mozes R.
 Dijk M. van
 Korving W.
 List H.J. v.d.

Noordwijk
 Vaassen
 Ridderkerk
 Kampen
 Nijverdal
 Witharen
 Enschede
 Ommen
 Giehoorn
 Steenwijkerwold
 Almelo
 Maarssen
 Zeist
 Epe
 Meppel
 Meppel
 Maassluis
 Naaldwijk
 Rijswijk
 's-Gravenzande
 Lisse
 Den Haag
 Coevorden
 Pesse
 Staphorst
 Meppel
 Manting
 Koekange
 Appelscha
 Gasselternijveen
 Rouveen
 Eenrum
 Steenwijk
 Hoogersmilde
 Meppel
 Hoogeveen
 Westerbork
 Ruinen
 Hoogeveen
 Ruinerwold
 Hoogeveen
 Assen
 De Wijk
 Uden
 Uden
 Uden
 Uden
 Uden
 St. Michielsgestel
 Eindhoven
 Kessel
 Vinkeneen
 Houten
 De Meern
 Utrecht
 Den Haag
 Brouwhuis-Helmond
 Hoeven
 Monster
 Hoek van Holland
 Den Haag
 Den Haag

zitten beslist meer oud Indiëgangers. Wij vragen als vereniging uw hulp, zoek ze op, bel ze op en tracht ze lid te maken. Tenslotte zaten bij een ondersteuningscompagnie ook PIONNIERS en die hebben we hard nodig. Hieronder volgt de opgave van de groei vanaf 9 december 1991 tot 31 januari 1992 en dan te bedenken dat er tijdens de feestdagen niet gepatrouilleerd werd. Uiteraard beginnen we met de dames die, zoals u weet donateur kunnen worden dan wel lid, het laatste als er een relatie is of was met een Indiëmiliteair.

Berg G. v.d.
 Houniet J.
 Volkerling J.E.J.
 Berger N.C.J.
 Molen L.H. v.d.
 Bareman R.J.
 Dekker J.
 Meertens Th.
 Notenboom J.
 Pover A.J.
 Rekelhof K.P.
 Vogelesang F.
 Voortman Th.L.
 Hurkmans A.
 Nagelhout M.
 Oostinga C.H.
 Steenvoorde J.
 Vries W. de
 Schelvis P.J.
 Wiel W.J. v.d.
 Bouwer H.
 Thijsse C.
 Haan A. den
 Pinxteren A.M. van
 Rosmalen W. van
 Busser W.G.H.
 Derks J.H.
 Stevens G.G.
 Dijke A.
 Dijk D. van
 Hendriks Th.
 Verbij G.J.
 Boegheim J.
 Hofman A.M.
 Weger J.G. de
 Damme H.J. van
 Spruyt W.
 Dam A. van
 Middelkoop A.
 Gerla H.J.R.
 Egmond J.A. van
 Velzen W.D. van
 Timmers C.
 Geus A.P.J. de
 Toorn C. van
 Steur J.H. de
 Wierenga M.R.
 Siemonsma B.
 Thuss B.J.
 Veldkam J.W.D.
 Jong J.W. de
 Vries H. de
 Nieuwenhuijsen H.M.
 Geest C. van
 Brabander A.J.
 Kempen D.J. van
 Aften W.
 Bock A.J. de
 Grypha G.
 Waag W.J.M. van der

Aarlanderveen
 Leiderdorp
 Naaldwijk
 Den Haag
 Rijswijk
 Terneuzen
 Oostkapelle
 Hoek
 IJmuiden
 Bennebroek
 Aalsmeer
 Amsterdam
 Alkmaar
 Limmen
 Limmen
 Heiloo
 Zaandam
 Wijk aan Zee
 Wijk aan Zee
 Haarlem
 Amsterdam
 Sint Nicolaasgra
 's-Gravenzande
 Wijchen
 Druten
 Nijmegen
 Brunssum
 Valkenburg
 Rotterdam
 Oud Beijerland
 Ridderkerk
 Gouda
 Gouda
 Waddinxveen
 Schoonhoven
 Rotterdam
 Nieuwerkerk a/d IJssel
 Ouderkerk a/d IJssel
 Krimpen a/d Lek
 Alphen a/d Rijn
 Leiden
 Leiderdorp
 Leidschendam
 Zoetermeer
 Leidschendam
 Den Haag
 Norg
 Nijmegen
 Doetinchem
 Den Haag
 Maassluis
 Vlaarding
 Den Haag
 De Lier
 Rijswijk
 Leidschendam
 Boskoop
 Den Haag
 Canada
 Pincland Zuid Afrika

Van (A)ms Parochie tot (Z)uid Afrika, we pionieren overal.

SOCIALE COMMISSIE

V.O.M.I.

Met herkenning begint erkenning!

Draagt ons borstembleem en onze nieuwe stropdas bij alle V.O.M.I. gelegenheden.

U kunt ze weer bestellen bij uw afdelings-penningmeester.

Borstembleem f 12.50

Stropdas donkerblauw f 22.50

Stropdas donkerrood f 22.50

Het assortiment van artikelen wordt zo snel mogelijk uitgebreid.

fonds
sociale
zorg

V.O.M.I.

Denkt toch eens aan de postzegels gebruikt of ongebruikt, binnen of buitenland, het maakt niets uit. Voor u een kleine moeite, maar voor een zieke oud-dienstmakker betekent het een fruitmandje of een bloemstukje. Het lijkt niks maar voor een zieke is het fijn te ontvangen.

Doe het en stuur uw postzegels naar:

Mw. J.M. Holewijn,

13 de Goede Hoop,

2021 AP Haarlem,

tel. 023 - 253058

(Let op het gewijzigde telefoonnr.)

Vice-voorzitter
Sociale Commissie
V.O.M.I.

Natuurlijk vraagt u zich vaak af wat de Vereniging voor u kan doen. Uw goed recht! Maar vraagt u zich ook wel eens af wat u voor de Vereniging kan doen? Dat is n.l. veel, heel veel.

Voor direct zoeken wij een *Vice-Voorzitter voor de Sociale Commissie*.

Als profielschets; hij moet woonachtig zijn in Voorburg, Rijswijk-ZH of 's-Gravenhage, dus in mijn directe omgeving, kunnen luisteren, geduld op kunnen brengen, begrip hebben voor zijn mede mensen, tact hebben, emotioneel een oud-dienstmakker kunnen volgen, administratief accuraat zijn, eigen ini-

tiatief tonen, vergaderingen kunnen leiden, jaargrotingen op kunnen maken, besprekingen kunnen voeren met de overheid en andere instanties, spreekbeurten kunnen houden in het land, enig commercieel gevoel hebben, representatief zijn en "met mij moeten kunnen samenwerken."

Als takenpakket; mede het beleid bepalen van de Sociale Commissie, toezicht houden op het fonds Sociale Zorg-V.O.M.I., spreekbeurten houden in het land, de begroting van de Sociale Commissie opstellen, de vergaderingen kunnen leiden, getikte correspondentie kunnen voeren en verder al het onverwachte niet nader te omschrijven voor komende doen.

A.B.P. - Heerlen

Afdeling Pensioenen en Wachtgelden Min. v. Binnenl. Zaken - 's-Gravenhage

Afdeling Pensioenen en Wachtgelden Ministerie van Defensie - 's-Gravenhage

Algemene Militaire Pensioenbond - Amersfoort

Ambassade Groot Brittannië - 's-Gravenhage

Bureau Onderscheidingen Ministerie van Defensie - 's-Gravenhage

Bureau Registratie en Informatie Ontslagen Personeel - Kerkrade

Commissie Geneeskundig Onderzoek - 's-Gravenhage

Centraal Archief Depôt - 's-Gravenhage

Contact Oud Mariniers - Rotterdam

De Nationale Ombudsman - 's-Gravenhage

Dienst Beleid Postactieve Militairen - 's-Gravenhage

Dienst Zorg Postactieve Militairen - Heerlen

Directoraat Personeel Koninklijke Marine - 's-Gravenhage

De Sociale Verzekerings Bank - diverse plaatsen

Gemeentelijke Sociale Diensten - diverse plaatsen

Gemeente Politie - Huissen (Geld.)

G.G. & G.D. - diverse plaatsen

Icodo - Utrecht

Indische Pensioen Bond - 's-Gravenhage

Stichting Joods Maatschappelijk Werk - diverse plaatsen

Korrelatie - Utrecht

Het "K.T.O.M." - Bronbeek - Arnhem

Maatschappelijke Dienst Defensie - diverse plaatsen

Militaire Keurings Raad - 's-Gravenhage

Ministerie van Binnenlandse Zaken - 's-Gravenhage

Ministerie van Buitenlandse Zaken - 's-Gravenhage

Ministerie van Justitie - 's-Gravenhage

Nederlandse Ambassade Indonesia - Jakarta

Nederlandse Ambassade Canada - Ottawa

Nederlandse Ambassade Israël - Tel Aviv

Het Nederlandse Rode Kruis - 's-Gravenhage

Oorlogsgraven Stichting - 's-Gravenhage

R.I.A.G.G. - diverse plaatsen

Raad Uitkering Burgerslachtoffers - Heerlen

Stichting 45 - Oegstgeest

Stichting Dienstverlening Veteranen - Utrecht

Stichting Rechtsbijstand Dienstplichtigen - 's-Gravenhage

Stichting Sociaal Fonds Contact Oud Mariniers - Spijkenisse

Sectie Militaire Geschiedenis - 's-Gravenhage

Uitkerings Raad - Leiden

Ongelooflijk bedankt, ik weet hoeveel tijd en energie jullie erin gestoken hebben. Ik hoop oprecht dat ik in 1992 weer zo op jullie kan en mag rekenen.

Ons werk wordt steeds zwaarder, ons werk wordt steeds omvangrijker. Alleen daarom al, alstublieft meldt U, wacht niet tot een ander het doet maar pak meteen de telefoon en bel mij 070 - 3280158.

Merci!

V.B.

Verslag over 1991 van de Sociale Commissie

Uw Sociale Commissarissen hebben in het afgelopen jaar 392 ondersteuningszaken in behandeling of in behandeling genomen en een goed deel is ook reeds afgewikkeld waarvan gelukkig velen met gunstig resultaat. Merci, het was klasse!

Natuurlijk ga ik dit jaar ook weer niemand persoonlijk bedanken want iemand vergeten zit er op mijn leeftijd dik in en daarom zal ik me beperken tot het noemen van de instanties:

SPECIFICATIES:

15 Pensioenen

Door jullie medewerking hebben 14 oud-dienstmakkers een pensioen toegekend gekregen, zowel een invaliditeits- als dienstjeden pensioen. Voor 1 weduwe hebben we bereikt dat haar pensioen verhoogd is naar de tijdelijke rang van haar gesneuvelde echtgenoot en zelfs met terugwerkende kracht.

81 Ideële belangen

Wij hebben 57 aanvragen klaarge- maakt voor het "Draaginsigne voor Gewonden", 22 voor het "Ereteken voor Orde en Vrede en 9 voor het "Nieuw Guinea Herdenkingskruis." Verder hebben wij de procedure in werking gesteld ter verlening van 2 Koninklijke Onderscheidingen aan 2 uitzonderlijke oud-dienstmakkers. Aan veel, heel veel leden hebben wij getracht uit te leggen waarom de Minister van Defensie er nog steeds niet toe wil overgaan om een Ereteken voor Oorlogsvrijwilligers met Lint te willen instellen.

176 Immateriële belangen

In 57 ondersteuningszaken bezoeken wij leden regelmatig en proberen ze weer het gevoel te geven dat het leven zeker nog waard is geleefd te worden en dat ze als mens zeker nog meetellen. Wij houden met 33 leden en weduwen van leden regelmatig contact in de hoop door ze zoveel mogelijk overal in te betrekken, ze er weer zin in krijgen en het weer zien zitten.

Wij bemiddelen/bemiddelden in 11 trauma zaken en konden ze verwijzen naar psycho-therapeuten of het RI-AGG en adviseerden ze lid te worden van het B.N.M.O.

Wij hielpen 21 leden hun Staat van Dienst op te vragen bij het B.R.I.O.P. te kerkrade.

42 Weduwen hebben wij mogen helpen met de papieren rompslomp van de Sociale Verzekerings Bank, van het A.B.P. en begrafenis ondernemingen. 1 Lid was het slachtoffer van een overval en voor hem de zaken geregeld met het Bureau Slachtoffer Hulp en met het Schadefonds van de P.T.T. te 's-Gravenhage.

We hebben 4 goed lopende gespreks- groepen gevormd en staan daar met onze leden voor, voor een positiever levensinstelling.

Wij zijn gestart met de samenstelling van een lijst van de Indië gesneuvel- den/overledenen en dit per Nederland- se Gemeenten.

1 x de Huursubsidie voor een minder valide geregeld.

1 Proberen voor een lid via de Over- heid zijn Nederlandse Nationaliteit te- rug te krijgen.

1 Voor een lid zijn wij nog steeds bezig zijn vermiste halfbroer (ook militair) terug te vinden.

1 Oud-dienstmakker vindt dat hij recht heeft op smartegeld, hierbij admi- nistratief geholpen.

1 Oud-dienstmakker krijgt geen erken- ning van het feit dat hij vóór en Ná zijn Indië diensttijd in overheidsdienst is geweest en krijgt daar ook geen pensi- oen over. Zaak loopt nog.

87 Materiële belangen

Wij hebben 29 aanvraagformulieren klaar mogen maken voor de éénmalige uitkering van f 7.500,- voor hen die 60 of meer dienstmaanden hebben.

1 Rechtmatige rang-bevordering welke door de inval van de Japanners niet doorging alsnog te laten plaatsvinden, al was het alleen maar voor de pensi- oenberekening.

Voor 1 lid die dubbel-getraumatiseerd is proberen wij materiële steun te ver- krijgen voor zijn psychiatrische behan- deling in Israël.

Voor 33 leden hebben wij een oplos- sing gevonden bij hun contributie.

Aan 27 leden hebben wij zo goed mo- gelijk tekst en uitleg gegeven over de afloopsommen van de Rentezegels.

1 Lid heeft over zijn diensttijd van 11.49 tot 16.02.50 geen soldij of wat dan ook ontvangen en wij proberen dit alsnog recht te trekken.

1 Minder valide lid proberen wij aan een elektrisch hoog/laag bed te helpen à raison van f 4.500,-.

Ook jullie natuurlijk allemaal oprecht heel hartelijk bedankt, jullie hebben een goed stukje werk verzet en ik reken echt in dit jaar weer op jullie.

En aan al onze leden zou ik willen zeg- gen "vraag je af wat de vereniging voor jou kan doen, maar vraag je ook eens af, wat jij voor de vereniging kan doen!" Merci,

V.B.

Jac nog bedankt want jouw postzege- lacteries hebben onze kas inmiddels met enige honderden guldens verrijkt.
Merci,

V.B.

sociale
VOMI

Bij het ter perse gaan van dit num- mer van de Sobat ontvingen wij met ontroering het droeve bericht, dat op dinsdag 4 februari j.j. onze penningmeester

TOM DE BART

na een ernstige ziekte is overleden. Wij zullen onze goede vriend Tom, die zich met hart en ziel inzette voor de belangen van de Indië- veteranen en altijd voor een ieder klaar stond, heel erg missen. Van harte betuigen wij zijn vrouw en kinderen onze deelname en wij ho- pen dat de vele goede herinneringen hen tot troost moge zijn.

Namens het Bestuur
VOMI-afdeling Zuid-Holland Zuid

G. de Jong, voorzitter

IN MEMORIAM

In gepaste stilte en met grote eerbied brengen wij een laatste Ere-saluut aan:

J. Lonsain	Rijssen
J.H. Winter	Terneuzen
Th. IJkhout	Randwijk
P.W. Janssen	Nijmegen
R.S.M. Janssens	Koewacht
B.H. Janssen	Alverne
W.D. van Welzen	Leiderdorp
H. Compagner	Staphorst
M.H.J. Oskamp	Reeuwijk
W.A. Klomberg	Millingen a/d Rijn
P. Poelman	Goes
R.J. Kronos	Ossendrecht
P. Franken	Wouw
Th. de Bart	Dordrecht
J. Mans	Ventura-USA
H.B. Kuiper	Beverwijk
F. Böschén	Stevensweert
J. Jonkman	Appingedam
Mevr. C.W. Vlaser-van Herfden	Krimpen a/d IJssel

Moge de liefde van Uw naasten en ons oprecht me- deleven U de kracht geven dit verlies te dragen. V.B.

Begunstigd door mooi najaarsweer gingen ruim 250 deelnemers(sters) verdeeld over 2 dagen in 5 touringcars op 15 en 16 oktober op excursie naar het Artillerie Schietkamp Oldebroek. Maanden tevoren vonden besprekingen plaats met het Kazernecommando om mogelijke faciliteiten te verkrijgen. In het streven om de deelnemerskosten zo laag mogelijk te houden werden wij tegemoet gekomen door in het kader van het Veteranenbeleid gratis verstrekken van een nasimaaltijd. Een geringe extra vergoeding werd gevraagd om deze nasimaaltijd meer dan normaliter gebruikelijk uit te breiden.

Ongeveer tegelijk met deze twee excursiedagen naar Oldebroek was het 5 jaar geleden, om precies te zijn 24 september 1986, dat de afd. Zuid-Holland Zuid te Dordrecht werd opgericht. Gezocht werd naar een manier om dit eerste lustrum op gepaste wijze te vieren. Een aanvankelijk plan om dit middels een receptie te herdenken op verschillende plaatsen binnen onze afd. ging niet door omdat het bestuur ZHZ de hieraan verbonden hoge kosten niet verantwoord vond. De gedachte om op een bescheiden manier iets te doen vond weerklank en zo kwam de excursie naar Oldebroek tot stand.

Op de eerste dag, dinsdag 15 oktober waren behalve zo'n 100 deelnemers(sters) ook aanwezig J. Dijkema - landelijk VOMIVoorzitter, Drs. T. Lentz - lid Hoofdbestuur, V. Bridiè - Voorzitter Sociale Commissie, H. Rausch - Redactie Sobat en N. den Hollander - Ledenadministratie.

Verder op uitnodiging van de afd. ZHZ waren aanwezig 2 Bestuursleden van de afd. Veluwe, alsmede een afvaardiging van de afd. Flevoland. Na binnenkomst in het Schietkamp Oldebroek, de ontvangst in de kantine met koffie en traditioneel de cake, opende Ger de Jong, Voorzitter afd. ZHZ met een welkomstwoord waarin hij de doelstelling van de VOMI tot uiting bracht en het sociale aspect extra onderstreepte. Enige momenten van stilte werden gehouden ter nagedachtenis van onze omgekomen makkers, alsmede hen die inmiddels overleden zijn. Hierna werd een korte pauze gehouden en vervolgens werden de aanwezigen in twee groepen verdeeld, één groep voor het bijwonen van de schietoefening en de andere groep voor een bezoek aan het Artilleriemuseum. 's-Middags werd dit programma in omgekeerde volgorde herhaald zodat iedereen beide onderdelen kon meemaken.

De groep die naar de hei ging werd in 3-tonners naar de plaats van bestemming gebracht, een terrein buiten het

Op excursie naar Schietkamp

Schietkamp gelegen. Daar bevond zich een afdeling van een Pantser Infanterie Bataljon uitgerust met 3 stukken 120 mm mortieren, de bijbehorende half gepantserde voertuigen voorzien van o.a. een 0.50 Browning mitrailleur. Een Vaandrig die het commando over deze afdeling voerde gaf uitleg omtrent de mortieren, de soorten granaten, de afvuurrichting, de wijze van berekening kortom alles wat wetenswaardig was. Kort daarop werd verzocht de handen op de oren te houden en werden de 3 mortieren afgevuurd. Na enige tellen was op ca. 1800 meter afstand de inslag duidelijk hoorbaar en zichtbaar. De Vaandrig vertelde ons toen dat het vuren hiermede beëindigd was en dat het afvuren tot 3 schoten beperkt moest blijven. Daarna volgde het demonteren van de mortieren tot een transportabel geheel om dan achter het gepantserde voertuig te worden aangehaakt voor verder transport. Een door de zon overgoten schietoefening, die bijna tot zonnebaden uitnodigde, was hiermede ten einde en de groep ging met de 3-tonners weer terug richting kantine. Leuk detail was dat twee mensen per abuis achterbleven, de 3-tonners vertrokken waren en zij met de jeep van de Kapitein naar de kantine werden teruggebracht.

De andere groep, de museumbezoekers, kwam onder de indruk van de vele verzamelde uiteenlopende wapens, uniformen, hulpstukken, documenten die tezamen 3 eeuwen geschiedenis van de artillerie vormden. Het geheel was ondergebracht in twee gebouwen, één de vroegere bakkerij, daarnaast het oude badlokaal. Alles was overzichtelijk opgesteld, bood een kleurrijk geheel en het bezoek aan dit museum was dan ook zeer de moeite waard.

Nadat beide groepen terug gekomen waren in de kantine werd de tijd, voorafgaande aan de maaltijd, besteed om de consumptiebonnen te wisselen voor een drankje dat door in smoking gestoken personeel geserveerd werd. Voor de extra dorstigen waren zonder consumptiebon drankjes verkrijgbaar tegen veteraan vriendelijke prijzen. Vóór de maaltijd begon nam J. Dijkema plaats achter de microfoon; hij bedankt het Bestuur afd. ZHZ voor het genomen initiatief, complimenteert Ger de Jong en overige bestuursleden met de in de afd. ZHZ behaalde resultaten en feliciteert de afd. met het eerste lustrum. Ten aanzien van toekomstige verwachtingen stelt hij dat naast hetgeen in de afgelopen jaren be-

reikt is niet veel meer verwacht kan worden doch onderstreept nogmaals dat VOMI-doelstelling nummer één is en moet blijven n.l. "behartiging van ideële, materiële en immateriële belangen van de oud-Indië militair". Voorzitter Dijkema eindigt met het uitbrengen van een toast op alle aanwezigen en laat dit vergezeld gaan van de beste wensen voor de toekomst. Eén van de aanwezige VOMI-leden, die anoniem wenst te blijven, dankt in een korte doch inhoudelijk goede toespraak het Bestuur van de afd. ZHZ voor de inspanningen in de afgelopen jaren, het organiseren van de excursie naar Oldebroek en besluit zijn woorden met de beste wensen voor de afd. ZHZ voor de komende jaren. Een nog niet eerder genoemd doch belangrijk onderdeel van het programma was de aanwezigheid van de VOMI-filmdienst. Jac. de Wit was gevraagd en bereid gevonden om films te vertonen vooral ook als geplande schietoefeningen geen doorgang zouden vinden. Vertoond werd de interessante documentaire Linggardjati en ondanks het feit dat deze film al eerder in de regio's vertoond werd was er veel belangstelling om deze nogmaals te zien. Jac. de Wit bedankt voor deze bijdrage!

Ook de tweede dag, woensdag 16 oktober, verliep geanimeerd en nu was het aantal aanwezigen ruim 150. Een uitzondering op de vorige dag was dat er geen schietoefening plaats vond en werd deze tijd opgevuld met de eerder genoemde filmvoorstelling.

De gang van zaken rondom de maaltijd verliep op beide dagen nagenoeg vlekkeloos, er ontstond geen gedrang bij de uitgifte van de maaltijd. De eetzaal was gezellig ingericht en de maaltijd bestaande uit soep vooraf, een nasimaaltijd met omlijsting, een drankje en fruit toe ging er in als koek. Voldaan keerden allen na de maaltijd terug naar de kantine om na het bijkomen deel te gaan nemen aan één van de programma onderdelen.

Omstreeks 4 uur was het moment van vertrek aangebroken en in een opperbeste kameraadschappelijke stemming werd de terugreis aanvaard.

Een extra compliment verdienen de naar verhouding vele dames die aanwezig waren en aan de uitnodiging gehoor hebben gegeven.

Tenslotte dank aan allen die door hun inzet en het vele werk dat zij verricht hebben het mogelijk maakten om beide dagen goed te laten verlopen. Opmerkingen in de trant "dit is voor herhaling vatbaar" stemmen ook het Bestuur van de afd. Zuid-Holland Zuid tot tevredenheid.

HCC.

Afdelingsnieuws

Afdeling Groningen

In overleg met V.O.M.I. Arnhem zal de afdeling Drenthe voorlopig de honneurs voor u waarnemen.

Het secretariaat van Drenthe zal in nauw contact blijven met dhr. Volders en we hopen dat het nog eens weer zo ver komt, dat Groningen weer over een eigen bestuur zal kunnen beschikken. Zo lang het nog niet zo ver is, denkt Drenthe u maar gewoon als leden van Drenthe mee te laten lopen.

Dat betekent, dat u voor provinciale vergaderingen in Drenthe zult worden uitgenodigd. U kunt alvast 6 mei a.s. noteren voor de jaarvergadering in Grolloo.

Voor regio bijeenkomsten denken we u bij de regio Assen te voegen. Wanneer deze regio bijeenkomt, ook dus daarvoor een uitnodiging.

De eerste hiervoor heeft u inmiddels gehad (12 februari Deurze). We denken het u zo mogelijk te maken toch op de hoogte te blijven met de V.O.M.I. zaken.

De acceptgiro voor de contributie betaling voor 1992 zult u inmiddels wel al ontvangen hebben van de Drentse penningmeester. Mocht u iets te vragen of te zeggen hebben, kunt u dit doen aan het adres van de secretaris, J. Plat, Sassenbergen 71, 9531 GW Borger, tel. 05998-35666.

We hopen op een vruchtbare samenwerking.

J. Plat

Afdeling Friesland

Op de laatst gehouden ledenvergadering van V.O.M.I. Arnhem zijn tot wat veranderingen besloten wat het Noorden des lands betreft.

Groningen zal zolang ze bestuurloos is zich bij Drenthe gaan aansluiten en Friesland, dat een beetje meeliep met Drenthe zal nu verder worden verzorgd door "Flevoland."

Drenthe gaat dus afscheid nemen van u. Van de ene kant jammer, maar het is niet anders.

Op onze "Veteranendag" te Havelte, mochten we toch ook nog wat Friese leden ontmoeten.

Laten we echter deze afspraak maken en daar kan V.O.M.I. Arnhem ook mee akkoord gaan; Wie bij Drenthe wil blijven, mag en kan dat. Niets op tegen. U betaalt uw contributie aan Drenthe en u wordt vandaar op de hoogte gehouden met het V.O.M.I.

nieuws. Wel even laten weten, want anders werkt het niet.

Als aanspreekpunt kunt u nog steeds benaderen: dhr. Bokhorst, Corneliusstraat 11, 8602 VA Sneek, tel. 05150-15942.

We hopen voor u op een goede samenwerking met "Flevoland."

Namens afd. Drenthe,

J. Plat, secr.

(Sobat Bokhorst heeft het nu een stuk makkelijker, in plaats dat hij met de break-down uitrukt melden de leden zich telefonisch).

Afdeling Drenthe

We schrijven al weer eind februari 1992. De tijd gaat maar razend snel. In januari zijn de regio's Meppel en Hoogeveen al weer in een gezellige bijeenkomst bij elkaar geweest en midden februari was de regio Assen bijeen in Deurze. Nieuw aan dit bijeen zijn was de uitnodiging aan het adres van alle Groninger leden. Niet iedereen was daar aanwezig weliswaar, maar we hopen dat de leden uit Groningen die er wel waren, zich bij ons hebben thuis gevoeld. We willen u er graag bij laten horen Groningers!

Inmiddels heeft u allemaal van de penningmeester de acceptgirokaart ontvangen voor de contributie van 1992. Om de financiële zaken voor dit jaar weer goed op de rails te krijgen, willen we u vragen even bij uw boekhouding rond te kijken of u al aan uw verplichtingen hebt voldaan. Wilt u ons helpen met een zo spoedig mogelijke betaling? We moeten u dit vragen, omdat er straks knopen doorgehakt moeten worden wat de verspreiding van "Sobat" betreft. 6 Mei a.s. hebben we onze jaarvergadering gepland in Grolloo en dan moet eigenlijk iedereen zijn contributie betaald hebben. Dit om verzekerd te zijn van de verdere toezending van "Sobat."

Het gaat verder goed met ons ledenaantal. Wekelijks mogen we nieuwe leden aan ons bestand toevoegen. Als u ons ook nog helpt, kan dit nog best een poosje doorgaan. Er zijn leden die ons zo nu en dan een lijstje sturen met namen die door ons bewerkt en uitgenodigd worden voor een bijeenkomst. Houden zo! Verder zijn uw ideeën en suggesties nog steeds van harte welkom bij het secretariaat.

Tot slot moeten wij u nog melden, dat

in dec.'91, ons lid H. Compagner, Egbert Vosland 8, Staphorst, ons door de dood is overleden. De regio Meppel heeft namens ons allen de nabestaanden ons medeleven betoond en samen met hen sobat Compagner naar zijn laatste rustplaats begeleid.

J. Plat

Regio Meppel

Op 22 januari, 's-middags om 14.00 uur hebben wij onze nieuwjaarsbijeenkomst gehouden in het Motel Waanders te Staphorst. De zaal en een kopje koffie werd ons gratis aangeboden door de eigenaar de heer Waanders. De vrouwen van onze bestuursleden hadden "knijpertjes" gebakken. Aan onze uitnodiging hadden 70 personen gehoor gegeven. Sobat Piersma en zijn vrouw uit Westerbork waren naar Sumatra en Java geweest en hebben daar 200 dia's gemaakt die ze voorzien van de nodige uitleg voor ons gedraaid hebben. Alles bij elkaar een heel mooie middag die navolging verdient.

E. de Leeuw

Afdelingsnieuws Rivierland en Oost-Gelderland

Op het landgoed "Bronbeek" in Arnhem staat het Koninklijk Tehuis voor Oud-Militairen, waar oud-gedienden van het voormalig K.N.I.L. verblijven. Een ieder kent ze via TV-journaals: de mannen van vaak boven de 80 jaar, die in hun oorspronkelijke uniformen voor het voetlicht treden.

Maar Bronbeek is méér: het is tevens een museum, ondergebracht in het hoofdgebouw, waar de historie van het KNIL levendig wordt gehouden. In de prachtige tuin kleine, en grote standbeelden. Op het oude landgoed van Koning Willem III werd in 1863 dit Tehuis gesticht; sindsdien is het constant bewoond geweest door een afwisselend aantal veteranen.

Bronbeek heeft moeilijke tijden doorgegaan, zo besloot de toenmalige Staatssecretaris van Defensie in 1979 dat Bronbeek op 1 januari 1981 zou worden opgeheven. Motief: geldgebrek, te kostbaar, en - die term stond toen waarschijnlijk nog niet in de woordenboeken - het ontbrak aan erkenning van de zijde van de overheid. Protesten braken los, van sluiting kwam niets, de opnamestop werd opgeheven en Bronbeek leeft weer.

De van oorsprong oude ziekenzaal op het terrein wordt nu verbouwd tot "Kumpulan Bronbeek", een Indisch ontmoetingscentrum. En daarmee wordt gestalte gegeven aan de wens van een ieder, die "tempo doeloe" niet

kan of wil vergeten. Zoals het in de brochure staat: "Bij oud-militairen en burgers, dienstplichtigen en vrijwilligers uit de periode '45-'50, bij ex-kampbewoners of andere oorlogsgetroffenen."

Wat eens een ziekenzaal was en straks een prachtig sfeervol centrum, is nu letterlijk en figuurlijk een puinhoop. Vakmensen en vrijwilligers zijn volop in de weer aan de verbouwing en uitbreiding. Tijdens een rondgang in het kader van een oriëntatiebezoek vroegen wij ons af of het ambitieuze plan om over 4 maanden alles klaar te hebben om gasten te ontvangen, wel gerealiseerd zou kunnen worden.

Het zou een prestatie van de eerste orde zijn!

Maar wij hebben het volste vertrouwen dat het zal lukken, want wij hopen met al onze afdelingsleden op 1 juli a.s. daar ons te lustrum te herdenken. Over het wat en hoe zullen i.z.v. uiteraard nadere mededelingen volgen, maar noteer nu vast de datum van 1 juli in uw agenda. Kumpulan Bronbeek en onze afdeling 5 jaar: dat mag u niet missen!

En als u dan toch die notitie maakt, noteer dan ook even: Roermond, 7 september: landelijke herdenking van hen, die ook voor ons hun leven gaven.

Afdeling Overijssel

Baalder

Koppen in de kranten "grote belangstelling voor V.O.M.I. in Hardenberg" met een grote foto waarop Oud-Indiëgangers die met grote aandacht de dia-presentatie volgen van Piet van de Zee van 3-9 RI. De zaal was propvol en velen zeiden naderhand ik heb beelden gezien van heel gewone dingen die ik al lang vergeten was. W noemen b.v. het pakje Escort en Highway levensgroot op het scherm. Dat het in de smaak gevallen is hebben we gemerkt aan de opbrengst van de verloting en vooral aan het groot aantal nieuwe leden dat zich die middag opgaf. Andere afdelingen kan ik deze dia-serie van harte aanbevelen. U kunt terecht bij Piet van de Zee, Grt. Sjaerdema nr. 6, 8801 HS Franeker, tel. 05170-2363. Uw leden zullen er geen spijt van hebben.

Scheerwolde

Petje af voor Jack de Wit die toen we de zaal "De Wielewaal" betraden al bezig was met het opstellen van zijn apparatuur. Veel leden hadden ons al gebeld waar moeten we Scheerwolde eigenlijk zoeken maar Jack was er. Scheerwolde ligt midden in de kop van Overijssel boven Giethoorn en oud-

Indië-gangers staan voor niets ze waren er. Evert hield in zijn inleiding een warm pleidooi voor de V.O.M.I. en ging uitvoerig in op recente veteranenbeleid. Daarna draaide Jack zijn films en velen hebben weer gekeken naar beelden uit het Indië van "toen" die ze nog kennen als de dag van gisteren.

Luchtbasis Twente

Aan onze oproep voor een bezoek aan de vliegbasis Twente hebben veel leden gehoor gegeven. Zo veel zelfs dat de laatst binnengekomen aanvragen op de reserve-lijst geplaatst moesten worden. Het ligt in de bedoeling dat dit bezoek des middags op 15 september 1992 zal plaatsvinden.

Noteert u alvast deze datum. Tezijner tijd krijgt u bericht en wordt u het programma toegezonden. Mocht u nu al weten op deze datum niet te kunnen laat het ons dan weten want dan kan een ander in uw plaats mee.

Agenda

Noteert u de data en plaats van onze komende bijeenkomsten:

27 februari 1992, Café-pension "De Koerkamp", Bathmenseweg 18 te Lettele.

28 april 1992, Café-restaurant "Wim Reimink", Dorpsstraat 2, Lemeleveld.

De bijeenkomsten beginnen om 14.00 uur en u krijgt hiervan te zijner tijd bericht.

Noord-Holland

De bijeenkomst op 24 oktober in Koog aan de Zaan, bestemd om in de Zaanstreek wat meer bekend te worden, werd door de aanwezigen zeer gewaardeerd. De film "Het vreemde leger" over de 2e positionele actie die de filmdienst dit jaar in haar programma heeft, verdient ook buiten VOMI-verband meer bekend te worden. Een niet-Indië-ganger maakte de opmerking: "Ik heb nooit gehoord dat jullie militairen daar aan de wederopbouw hebben gewerkt en zelfs bruggen hebben gebouwd!"

Op 14 december werd in Heiloo een recreatieve bijeenkomst gehouden door de regio-commissie N-H west, vol spanning om vriendschapsbanden te versterken. Namens het bestuur N-H was de secretaris aanwezig om informatie te verstrekken en nieuwe leden in te schrijven. Het was een gezellig dag die zeker werd gewaardeerd.

Op 18 januari jl. werd een bijeenkomst in Middenmeer georganiseerd voor alle oud Indië militairen in de kop van Noord-Holland. Naast een 25 leden kwamen een kleine 50 sobats die nog

geen lid van VOMI waren. Velen van hen hadden nog nooit iets van VOMI gehoord en 25 van hen gaven zich spontaan op als lid, onder het motto "Samen bereiken wij meer dan alleen."

Wij willen met deze streek-bijeenkomsten doorgaan om op deze manier iedereen in zijn directe omgeving de mogelijkheid te geven kennis te maken met onze vereniging en haar doelstellingen. Als leden in hun directe omgeving een goede gelegenheid weten om zo'n bijeenkomst te houden en daarbij behulpzaam willen zijn, dan verzoeken wij hen contact op te nemen met de secretaris voor Noord-Holland. De penningmeester heeft de acceptgiro's voor de contributie 1992 inmiddels verzonden, wij verzoeken u uw contributie spoedig over te maken en eventuele adreswijzigingen direct door te bellen of op de giro te veranderen (023-240010). Als u nog geen giro hebt ontvangen, verzoeken wij u dit te melden of zelf over te maken op giro nr. 0497667 t.n.v. penningmeester VOMI N-H te Haarlem.

Voor vragen en informatie kunt u terecht bij de secretaris voor N-Holland P.L. van Maris, Kerkstraat 46, 2153 BK Nieuw-Vennep, tel. 02526-72933.

Afdeling Zuid-Holland Noord

Het bestuur wenst alle leden langs deze weg een voorspoedig 1992, ook in het bijzonder onze nieuwe leden met de wens dat ze zich gauw thuis voelen in onze afdeling. Het aantal leden blijft gelukkig groeien, was het aantal op 31 december 400, thans op 31 januari 1992 zijn het er al 433. De nieuwe leden na 31 januari worden in de "Sobat" van april opgenomen en heus we hebben er al weer bij gekregen. Streefden we in 1991 naar 400 leden, wat we gehaald hebben, thans richten we op de 500, we blijven patrouilleren. Gezien ons streefgetal moet dat haalbaar zijn. Er waren zeer veel oorlogsvrijwilligers en dienstplichtigen in onze provincie, die wij na pensionering, of V.U.T. tot de actieve, dus veteraan bestempelen. Kom op mannen oud Indië-militairen doen hun werk zelf. Wij huren geen burgerkorpsen in, om militaire taken uit te voeren.

De opkomst bij de filmavonden in Leidschendam en Maasland waren goed te noemen. Maasland spande de kroon met 94 deelnemers, maar toch... Als je op de buitenposten komt in Overijssel, Drenthe, Noord-Brabant pullen de zalen uit. Moet ook in de westelijke omgeving kunnen. Voor de komende ontmoetingen verwijzen we naar het filmprogramma, lees dit even,

nodig Indië-veteranen uit om mee te gaan. Allen zijn welkom. Komt allen en neem vooral introducés mee.

J. Ausma

Afdeling Zuid-Holland Zuid

Terugblik op Nieuwjaarsreceptie:

Gaven vorig jaar 120 deelnemers(sters) blijk van hun belangstelling, deze keer waren het er bijna 200, die op 13 januari j.l. naar Restaurant Rustburcht te Rotterdam kwamen. Behalve leden van het VOMI-hoofdbestuur, waaronder J. Dijkema, landelijk voorzitter, V. Bridlè, Hoofd Sociale Commissie, G. Determan, Vice-voorzitter en D. Mennens, Penningmeester waren we bijzonder verheugd met de komst van mevrouw M.N.F. Ysselsteyn en de heer R.J. Meijer beiden namens de Stichting Dienstverlening Veteranen. Ook de heer de Klerk van de BNMO gaf acte de présence. Evenals andere jaren waren aanwezig leden van de Bond van Wapenbroeders uit de afd. Zuid-Holland Oost en de Zuid-Hollandse eilanden en bestuursleden van omliggende VOMI-afdelingen. Het was een zeer gezellige middag en onder het genot van een drankje werden de ervaringen van de afgelopen jaren onderling uitgewisseld. Tot omstreeks 5 uur verliep deze Nieuwjaarsreceptie in een opperbeste stemming. Het bestuur afd. ZHZ kan terugzien op een zeer geslaagde bijeenkomst die eens te meer bewijst hoe belangrijk onderlinge contacten zijn

Wijziging Filmagenda 1992:

25 februari, Ridderkerk, Dansschool Jaap van der Graaf, Kievitsweg 107 in plaats van 's-avonds 19.30 uur zaal open wordt dit verschoven naar 's-middags 13.30 uur.

10 maart, Rotterdam, Zalen- en Partycentrum "Rustburcht", Strevelsweg 760. Deze film/kontakt bijeenkomst vervalt op 10 maart en is gewijzigd van avond naar middagvoorstelling. Deze wordt gehouden op woensdag 11 maart 's-middags 13.30 uur. Adres blijft ongewijzigd.

Ledenvergadering afd. ZHZ:

Zoals reeds in Sobat nr 18 vermeld, wordt de ledenvergadering 1992 gehouden op 14 april a.s. te 13.30 uur in Restaurant Rustburcht, Strevelsweg 760 te Rotterdam.

Afdeling West-Brabant

In 1991 werd de afdeling Noord-Brabant in twee afdelingen gesplitst namelijk Oost-Brabant en West Bra-

bant. Naar beide afdelingen gingen zittende bestuurders mee terwijl enkele nieuwe bestuursfuncties werden aanvaardt door nieuwe leden.

Ons bestuur (West-Brabant) verzoekt alle leden dringend om naar de vergadering van 2 april in het Bosschehoofd aanwezig te zijn. De busreis naar Roermond kon geen doorgang vinden, ondanks de inspanning van bestuursleden, late aanmelding, geringe deelname. Mogelijk speelde ook een rol dat de bussubsidie van de Minister van Defensie pas laat bekend werd. Mogelijk zal dit volgende keer voor velen van ons een steuntje in de rug zijn. Op 11 december besloot het bestuur tot de volgende bijeenkomsten.

Op 17 december werd in de zaal van het wijkcentrum "Doornbos" te Breda een bijeenkomst gehouden door onze vertegenwoordiger bij de Stichting Veteranen Platform de heer T Lentz. Op 10 maart in zaal Aarts, Stationsstraat 37 te Zevenbergen een gezellig samen-zijn waarbij het nuttige met het aangename verenigd wordt. Het bestuur hoopt op een grote opkomst, hoe meer zielen hoe meer vreugd.

12 Mei in zaal "Trefpunt" te Roosendaal waarbij door de VOMI filmdienst uit onze diensttijd films worden vertoond. Voorts een bingo of verloting. Onze sociale commissaris, sobat G. Offerman is daar steeds aanwezig. Aanvang van de bijeenkomsten 13.30 uur.

F. Dubois

Afdeling Oost-Brabant-Limburg

Afdeling Oost-Brabant-Limburg houden op 31 maart a.s. hun jaarvergadering in de zaal van Cafe-Restaurant "De Harmonie", Hoogstraat 310 te Eindhoven (Stadsdeel Gestel). Aanvang 14.00 uur. Het doet het bestuur genoegen te kunnen berichten dat van de Stichting Dienstverlening Veteranen aanwezig zullen zijn de adjunct-directeur Drs. P.E.E. Henssen en consulente mevrouw L. Kruik-Boerdam. Indien er voldoende belangstelling is (we moeten een volle bus bij elkaar zien te krijgen) zal er een dagtrip worden georganiseerd naar het Leger en Wapenmuseum te Delft. In het museum is een overzichtstentoonstelling te bezichtigen, inzets Nederlands-Indië 1945-1950. Men kan zich telefonisch opgeven bij sobat A. Vos 04998-71733 en sobat v.d. Wetering, 040-453943. We kunnen niet eerder een datum vast stellen dan wanneer de bus vol is, voorjaar 1992. In Moergestel en Eindhoven werden "Draaginsignes Gewonden" uitgereikt, zie deze rubriek elders. Donderdag 23 januari hield onze afdeling een grote bijeenkomst in Soeren-

donk. Tot ver uit het Limburgse land waren de sobats gekomen om te horen wat de landelijke voorzitter de heer J. Dijkema en anderen te vertellen hadden. Het werd een groot succes. Ruim tweehonderd sobats wisten de weg te vinden naar Soerendonk en de heer J. Dijkema vond een aandachtig gehoor. Ook nu konden we veel nieuwe leden inschrijven. Nog dank aan zaalhouder van "De Valk" voor het belangeloos beschikbaar stellen van de zaal.

A. v.d. Wetering

(Advies redactie: Verder infiltreren in het Limburgse, er zitten nog zo veel van die "achterblijvers")

Afdeling Zeeland

Helaas ontvielen ons 3 leden t.w. J. Winter, Terneuzen (271191); R. Janssens, Koewacht (311291) en P. Poelman, Goes (110192). Voor zover in de gelegenheid, was een afvaardiging van het bestuur aanwezig bij de begrafenis/crematie. Wij wensen de nabestaanden alle sterkte toe in deze moeilijke tijd.

De reeds gehouden film/contactmiddagen werden zeer goed bezocht en de aanwezigen hebben het gebodene zeer gewaardeerd. Een speciaal woord van dank aan Jac. de Wit voor de samenstelling van de films. Op de bijeenkomst in Axel was, door het regiobestuur A. Verbiest een verloting op touw gezet die zeer in de smaak viel bij de aanwezigen. Velen gingen met een prijs(je) naar huis en de kas werd weer flink gespekt!

Op 14 januari 1992 is door de Brig. Commandant Kon March, te Terneuzen het Draaginsigne Gewonden uitgereikt aan H. Goedhart. Bij deze plechtigheid was het bestuur aanwezig. Op de a.s. Jaarvergadering (24 maart te Goes), zal aan een aantal leden van de afdeling, eveneens het "Draaginsigne Gewonden" worden uitgereikt. Nieuwe leden? Zie "Ondersteuning-scompagnie".

Als het ledental zo blijft groeien als nu het geval is, zal binnen afzienbare tijd de afdeling Zeeland de 200 leden bereiken. Laat ieder voor zich zijn best doen om oud-strijders warm te maken voor het lidmaatschap van de VOMI!!!

F. Smorenburg

"Door op een vuursteen te slaan krijgt men vuur; door niet te slaan krijgt men zelfs geen rook"

(Chinees spreekwoord)

Groningen
H. Volders
20 Nederlandlaan
9501 CC Stadskanaal
tel. 06990 - 14670

Overijssel
J. Timmer
28 Valeriusstraat
7604 CP Almelo
tel. 05490 - 19436

Drenthe
W. Veerman
119 Graverlanden
9407 JS Assen
tel. 05920 - 41733

Veluwe
H.J. Riemsdijk
268 Vuurdoornstraat
8171 XB Vaassen
tel. 05788 - 3182

Rivierenland
G.W. Soetekouw
26 Gerststraat
6617 CH Bergharen
tel. 08873 - 1986

Oost Nederland
J. Bakker
26 Schoolstraat
7471 WS Goor
tel. 05470 - 74574

Brabant Oost
N. den Hollander
218 Staringstraat
5343 GL Oss
tel. 04120 - 25109

Brabant West
G. Offerman
27 Susannadonk
4707 WN Roozendaal
tel. 01650 - 36343

Utrecht
W.I. Scholten
89 Comeniuslaan
3706 XD Zeist
tel. 03404 - 56838

Zuid Holland Noord
F. van der Meer
118 Londenstraat
2711 DE Zoetermeer
tel. 079 - 415046

Zuid Holland Zuid
J.H. van Breugel
167D Rotterdamseweg
3332 AG Zwijndrecht

Noord Holland
J. Harmsen
28 Egelandierlaan
2015 KJ Haarlem
tel. 023 - 240010

Onze Sociale Commissarissen

U vraagt zich af wat de vereniging voor U kunt doen. Prima!
Maar vraagt U zichzelf ook wel eens af wat U voor de
Vereniging kunt doen? En geloof me U kunt erg veel doen!

Flevoland
F.H.A.M. Frantzen
13 Overgriend
1356 AE Almere
tel. 03240 - 18972

Zeeland
W. Eleveld
22 Rembrandtlaan
4532 HR Terneuzen
tel. 01150 - 14911 / 94236

Beheerder Fonds Sociale Zorg
J.G. Huijgen
60 Boemd Gras
2804 NV Gouda
tel. 01820 - 33330

Propaganda Fonds Sociale Zorg
Mw. J.M. Holewijn
13 de Goede Hoop
2021 AP Haarlem
tel. 023 - 256618

Coördinatrice / secretaresse
Mw. A.W. Zantinge - Edens
31 van Sandickstraat
7711 HW Nieuwleusen

Voorzitter
Victor C. Bridié
117 van Nijenrodestraat
2597 RL 's-Gravenhage
tel. 070 - 3280158

*Spaart s.v.p. alle
soorten postzegels,
gebruikt of
ongebruikt voor het
Fonds Sociale Zorg
en stuurt ze naar
Mw. Holewijn te
Haarlem. Merci.*

V.B.

DOELSTELLINGEN

Behartigen van ideële, materiële en immateriële belangen van de oud militairen Indië- en Nieuw Guineagangers die bij de Nederlandse strijdkrachten in het voormalig Ned. Oost Indië, thans Indonesië hebben gediend.

Behartigen van de belangen van hun weduwe en wezen alsook van de nagelaten betrekkingen van hen die als direct gevolg van militaire dienstverrichtingen om het leven kwamen of van hen, die tengevolge van dienstverrichtingen invalide werden.

Herdenken van hen die gevallen zijn tijdens militaire dienstverrichtingen alsmede van hen, die tijdens of ten gevolge van internering, krijgsgevangenschap, ziekte of ongevallen in of door de militaire dienst zijn overleden. De vereniging tracht het gestelde doel, los van elke partijpolitieke richting, levensovertuiging of religie te verwezenlijken.

De vereniging staat open voor samenwerking, onder behoud van onafhankelijkheid, met verenigingen die zich op overeenkomstig terrein als de V.O.M.I. bewegen en aanverwante doelstellingen nastreven.

Het bestuur is van mening dat de V.O.M.I. open moet staan voor allen die gediend hebben bij de Nederlandse strijdkrachten in het voormalig Nederlands Oost Indië, thans Indonesië met toepassing van de bovengenoemde doelstellingen.

Lidmaatschap

- Een ieder die in het voormalig Ned. Oost Indië/Indonesië in Nederlandse militaire dienst is geweest.
- Weduwe van militairen die aan het bovenstaande onder a voldoen.